

**ЕКОНОМСКИ ПРОФИЛ НА ОПШТИНИТЕ
ШТИП И КАРБИНЦИ
(Нацрт финална верзија)**

Финансиран од:

**ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ ВО
МАКЕДОНИЈА - UNDP MACEDONIA**

Изработено од:

**Партнерство за ЈЕР на
Општина Штип и Општина Карбинци**

**Во соработка со:
Б2 Консалтинг, ДОО Скопје**

Јануари - Февруари, 2005 год.

СОДРЖИНА:

- 1. Вовед и кратка историја на општините**
- 2. Географска положба и природни ресурси**
- 3. Демографија**
 - Население
 - Степен и структура на вработеност и невработеност
- 4. Систем за образование**
- 5. Економија**
 - Вовед во локалната економија и некои споредбени показатели
 - Структура и број на вработени на стопанските субјекти по сектори
 - Опис на поважните економски сектори
 - Заклучоци и потенцијали во однос на економски развој
- 6. Инфраструктура**
 - Патишта и патни мрежи
 - Водоснабдување
 - Канализација и пречистување на отпадни води
 - Наводнување
 - Телекомуникации
 - Енергетска инфраструктура
 - Заклучоци
- 7. Бизнис опкружување**
 - Банки и финансиски услуги
 - Локална даночна политика и комунални услуги
 - Аспекти на урбанистичко планирање
 - Поддршка на бизнис секторот
 - Заклучоци
- 8. Локална самоуправа**
 - Организациона структура
 - Листа на нови надлежности на општините во ЛЕР
- 9. Здравство и социјален сектор**
 - Јавен сектор
 - Приватен сектор
 - Социјален сектор
- 10. Животна Средина**
- 11. Невладин сектор**
- 12. Култура и медиуми**
- 13. Заклучоци и SWOT Анализа**

1. Вовед

Потребата да се продолжи со напорите за воспоставување економска стабилност, и одржливост во последната деценија и половина од осамостојувањето на Република Македонија како членови на заедницата во нашите две Општини (Штип и Карбинци), ни се дава можност да се обидеме да направиме паралела за нивото на севкупното живеење на територијата на Општина Штип.

Изработка на Профил на Општините би ни послужил како ресурсна информација за изработка на Стратегија на Локален Економски развој за двете Општини.

Желбата беше да се создаде пишан материјал кој би бил патоказ за идни плански предвидувања и проектирање на развојни правци дефинирани по временски период и приоритет а вклучувајќи земани во предвид сегменти од севкупното живеење на субјектите и функционирањето на системот во нашата средина.

Време за кое се проектира развојот на Општина е среднорочен период но примената на мерките што би се предложиле и би се очекувале при нивната реализација се очекува да дадат повеќекратни позитивни последици а ефектите да се почувствуваат долгорочно.

Работата е извршена низ преглед на состојби информации и факти за моменталното ниво на развој на субјектите на локално ниво.

Со желба да создадеме ресурсен инструмент и корисен извор за изградба на поимен план за стратешка визија која би била применета во сите сегменти од нашето живеење на целата територија од двете општини под услов да биде сериозно разгледана ставена под лупа на јавното мислење и со критички осврт анализирана, со предлог дефиниран акционен план.

Овој материјал би бил надградуван и ажуриран со тек на новите промени кои би требало да очекуваме да се случуваат се почесто и тоа на подобро па затоа секоја сугестија или забелешка би била добредојдена за да биде корисна за сите категории на читатели и корисници.

2. Краток историјат на општините Штип и Карбинци

Општина Штип

Штип со најблиската околина своето богато културно историско минато го започнува уште во најраните времиња на човековата историја. Регистрираните населби од неолитот, енеолитот, бронзенодопскиот, железнодопскиот, хеленистичкиот, преку римскиот, како и доцноантичкиот, средновековниот период, па се до денес зборуваат за континуитет на живеење на потесниот и поширокиот простор на Брегалничкиот регион.

Името Астибо за прв пат го споменува античкиот хроничар Полиен во 3 век пр.н.е., кој известува дека во реката Астибо денешна Брегалница е изведувано ритуално капење на пеонските кралеви, како чин на нивното крунисување.

Астибо повторно се споменува и е обележан во Табула Пеуттингемiana (античка карта од 4 век) како населба, една од станиците на патот за Стоби-Пауталија (Кустендил) – Сердика (Софија). Поголемиот дел од научните работници го лоцираат Астибо на просторот од денешниот стар дел на градот Штип. Урбаната градска населба ги опфаќала источните падини на ридот Исар и локациите Стар Конак, Тузлија и Горно Маало. Денес од античката архитектура на градот делумно се сочувани остатоците на градскиот аквадукт во месноста Кемер, преку кој градот се снабдувал со чиста вода.

Значајна потврда дека Астибо бил урбана средина претставува регистрираната архитектонско-декоративна и скулптурална мермерна пластика. Античкиот град Астибо својот највисок подем го достигнува кон крајот на II и по првата половина на III век. Во втората половина на III век, со пробивот на варварските племиња во периферните делови на римското царство, страдаат поголемиот дел од населбите и градовите меѓу кои и градот Астибо.

Континуитетот на живеење на овој простор не е прекинат. Населбата егзистира и во доцниот антички и во раниот византиски период веројатно под името Стипеон, а во средниот век населбата го добива името Штип.

Од средновековниот период при крај на IV век и во текот на VII век, во виорот на аваро-словенските завојувања на Балканскиот Полуостров настрадале скоро сите доцноантички–рановизантиски градови меѓу кои и Стипеон. Средновековниот град Штип никнува врз урнатините на Античкиот град Астибо и рановизантискиот Стипеон. Средновековната историја на градот започнува со населувањето на словените на ова подрачје преполно со бурни историски настани.

Во IX век, брегалничката област потпаѓа под бугарска власт. Од 976 год. до 1014 год. Штип се наоѓа во границите на Самуиловата држава. Временскиот период и пропаста на Самуиловата држава се карактеризира со чести менувања на господарите и тоа Византија, Бугарија па Србија се до доаѓањето на Турците кон крајот на втората половина на XIV век кога средновековниот град Штип бил освоен од османлиите.

Средновековниот град–тврдина е лоциран во западниот дел на денешниот град Штип на доминантното возвишение Исар, помеѓу реките Брегалница и Отиња. На највисокиот дел од возвишението изграден е средновековен град од типот на самуиловата тврдина (Охрид), Марковите кули (Прилеп), Кале (Скопје) и др.

Средовековниот Штип како и другите поголеми средовековни градови се состои од утврден дел-внатрешен град (фрурион) и надворешен град-поградие. Целата тврдина е опколена од високи ѕидни платна со главен влез од источната страна. Поградието се простира по источните и јужните падини на Исарот. На највисокиот акрополен дел од возвишението постоело уште едно помало внатрешно утврдување, веројатно феудален дворец со маркантна главна кула, вековниот симбол на градот.

Како средновековен град, Штип својот најголем културен, економски и духовен подем го постигнува во XIV век. Во долните делови на падините на Исарот изградени се три средновековни цркви од XIV век, на источната падина „Св Архангел Михаил“, на јужната „Св Јован Крстител“ и на северната „Св Василиј“ која е во остатоци од темели.

Во подножјето на Исарот, а во склоп на средовековниот Штип влегуваат и црквите „Св Архангел“, „Сифиевата црква“ посветена на Св Никола, денес црква „Св Никола“ и црква „Св Спас“, сите од XIV век. Денес видливите остатоци од античкиот и средовековниот град представуваат нем сведок за бурната дваесетвековна историја на градот Штип, кој низ вековите се развивал, опстојувал, пропагал и повторно се издигнувал на едно истото место.

На околу 18 км источно од Штип во месноста Горен Козјак, во подножјето на планината Плачковица е лоциран доцноантичкиот-ранохристијански град Баргала.

Градот тврдина има неправилна правоаголна форма (должина 280м и 150-185м широчина) со површина во рамките на градските ѕидини од 4,68 хектари. Тврдината е зајакната со бројни одбрамбени кули. Во северозападниот градски бедем вграден е главниот влез (порта) со маркантни димензии. Во периодот од IV–VI век градот израснал во силен културен, црковен и економски центар во просторот по средниот тек на реката Брегалница и представува еден од најзначајните ранохристијански епископски градови во Р.Македонија.

Покасно во градот никнува една од најзначајните средновековни населби. Показател за тоа е раносредновековната црква „Св. Ѓорѓи“ и големата некропола крај неа.

Крупиште се наоѓа на 15 км североисточно од Штип на патот Штип Кочани. Селото е градено врз урнатините на една голема античка и средновековна населба. На овој простор се регистрирани неколку сакрални објекти од доцната антика–ранохристијанско време од V до VI век и средновековниот период.

Во почетокот на XI век Штип се наоѓа во границите на Самуиловата држава. Во 1330 година го зазема Стеван Дечански и го препушта на управување на својот војвода Хреља. По неговата смрт со градот управуваат Јован Оливер и Константин Дејановиќ. Во 1395 година го освојуваат Турците. Отогаш па се до XVII век постојат малку пишани документи за мракот на средновековното владеење на Турците. Во пишаните документи Штип се спомнува во 1620 год., кога градот се спомнува како епископско средиште, а во 1661 год. турскиот патеписец Евлија Челебија запишал: „Штип е кадилук со тврдина на ридот што ја чува стража. Во градот има џамии бањи, голем карван сарај и мала река“. Во Австро-турската војна во 1689 год. Штип е освоен од Австроунгарците. Две години подоцна во 1690 год. повторно го заземаат Турците со големи разочарувања и страдања на месното население. Поволната географска положба придонела Штип до крајот на XVIII век да почне подинамично да се развива. Историчарите тврдат дека во 1820 год. во него

живееле 5000 жители. Три децении подоцна бројот на жителите пораснал на 20.000 жители. Во втората половина на XIX век започнува со работа првото училиште со 250 ученици. Отвореното училиште има клучно значење во духовната борба на македонскиот народ во овој крај.

Со доаѓањето на Гоце Делчев, Даме Груев и Горче Петров за учители во Штип се разгорува политичката и револуционерна борба за национална слобода на македонскиот народ и националностите во Македонија.

Големиот син на македонскиот народ Гоце Делчев од 1894 до 1896 год. Бил учител во овој град каде и ја почнал својата револуционерна дејност за ослободување на Македонија. Балканските војни донесуваат нови страдања на недоволното население во овој дел на поробена Македонија. По Првата балканска војна (1912-1913) и познатата брегалничка битка, Штип влегува во границите на Србија. Во 1914 год. го освојуваат Бугарите, а во 1918 год. заедно со Вардарскиот дел од распарчена Македонија влегува во Кралството Југославија.

Во текот на Втората светска војна во 1941 година го окупираат бугарските фашисти. Единиците на НОБ го ослободуваат на 8 ноември 1944 и оттогаш почнува неговиот слободен растеж.

Општина Карбинци

Општината Карбинци е дел од пошироката регионална целина која во природна, економска, социјална и инфраструктурна смисла веќе неколку децении се идентификува како регион на Источна Македонија. Општината зазема широк простор во средното сливно подрачје на река Брегалница и се протега од северо-западната падина на планината Плачковица, преку широка долина на реката Брегалница, до северо-запад на ридестиот морфолошки терен од Овчеполието.

Општината се граничи со општините Радовиш, Штип, Свети Николе, Пробиштип, Чишиново, Облешево и Зрновци .

Територијата на општината зафаќа површина од 259 км² со што се вбројува во средните по големина општини во Република Македонија.

До 1996 година територијата на општина Карбинци е во рамките на Општината Штип. Општината Карбинци е формирана со законот за територијална поделба на Република Македонија и определување на подрачјата на единиците на локалната самоуправа ("Службен весник на Р.М", бр.49/96).

Културно-Историско Наследство

Од праисторијата Општината Карбинци има поволна геоморфолошка положба. Како природни патишта за движење на човековите заедници биле користени долините на реките Брегалница и Струмица. Ова допринело за ширење на разни влијанија на култури од повеќе краеве во тој период. На територијата на општина Карбинци постои континуиран развој на населбите изразен преку бројни археолошки наоди: некрополи, ранохристијански градби, средновековни цркви, џамии, објекти од периодот на преродбата и сл.

Постојат населби за кои се претпоставува дека датираат уште од 1400 г.п.н.е. што се потврдува со пронајдените камени орудија - секира од бронзено доба - локалитет "Горни Лозја" и локалитет "Тугли" - фрагменти на садови и керамика од бронзено време кај село Долни Балван. Како најпознат и највеќе истражуван е Археолошкиот локалитет "Баргала" - остатоци од античката и рановизантиска населба кај село Козјак кој е во фаза на реставрација и конзервација.

Археолошки локалитет Баргала

Неистражени, но сигурно со огромно значење се локалитетот "Бандера" - кај село Козјак, локалитетите: Вршник и Крст кај село Таринци од Праисторија, локалитетите: Кале (Базилика со пет апсиди - катедрален храм), "Црвена Црква" (црква со впишан крст со квадратна основа) и "Клетовник" (Кружна црква - Ротонда) кај село Крупиште.

Од IV до VII век, по долината на река Брегалница се има спуштено јужнословенското племе Сагудати и ги има населено просторите на денешна општина Карбинци.

2. Географска положба и природни ресурси

2.1. Географска положба

Општина Штип се наоѓа во централниот источен дел на Република Македонија. Зафаќа просторна површина од 556 км², односно 3,1 % од површината на Републиката, со 71^{но} населено место. Површината на градот со населбите е 13,5 км². Територија на Општина Штип лежи во средно сливно подрачје на реката Брегалница. Се граничи со седум општини и тоа: Радовиш, Конче, Неготино, Градско, Лозово, Св Николе и Карбинци, со добра местоположба и патна поврзаност.

Општината Штип се наоѓа во источниот дел на Република Македонија помеѓу 41°31'15" и 41°44'25" северна географска ширина и 22°10' и 22°13' источна географска должина. Подрачјето на Штип претежно е со планинска и ридска местоположба, со исклучок на Кочанската, Овчеполската и Лакавичката котлина со долините на реките Брегалница и Лакавица. Просек на висинска разлика во целина помеѓу планинските ср'тови и рамнинските предели по теченијата на реките изнесува 1300 м, а средна надморска висина е 250м. Источните и североисточните делови ги зафаќа планината Плачковица со врвовите Црквиште (1.676м), Џамија (1569м), Црн Врв (997м), а во југозападните делови се наоѓа планината Серта со врвовите Стране (819м), Голешец (895м) и Тиса Баир (462м).

Со новата територијална поделба на Република Македонија, од Општината Штип се издвои Општина Карбинци, која сега егзистира самостојно но во низа сегменти и понатаму е тесно поврзана со Штип.

Територијата на Општина Карбинци зафаќа 259 км² со што се вбројува во средните по големина општини во република Македонија.

Општината се граничи со општините Штип, Радовиш, Свети Николе, Пробиштип, Четиново, Облешево и Зрновци.

2.2 Природни Ресурси

Реки

Од хидрогравски аспект хидрогравската мрежа на Општина Штип ја сочинуваат 2(две) реки: **Брегалница** и **Отиња**. Реката Брегалница е со должина од 43км, додека реката Отиња е со должина од 3 км.

Планини

Источните и североисточните делови ги зафаќа планината **Плачковица** со врвовите Црквиште (1.676м), Џамија(1569м), Црн Врв(997м), додека во југозападните делови планината **Серта** со врвовите Стране (819м), Голешец (895м) и Тиса Баир (462м).

Вегетација

Вкупниот шумски фонд на штипскиот регион изнесува 21.705 хектари од кои:

1. Чисти насади од листопадни дрва 12.335 хектари
 - Бука 1480 хектари
 - Дабови (четири врсти) 10.840 хектари
 - Топола 15 хектариПросечна старост од 80-100 години)
2. Чисти насади од иглолисни дрва 7.135 хектари
 - Црн бор 6518 хектари
 - Бел бор 66 хектари
 - Други иглолисни дрва 551 хектариПросечна година на старост 30 години
3. Мешовитинасади од листопадни дрва 2235 хектари
 - Бука и други листопадни дрва 475 хектари
 - Даб и други листопадни дрва 1635 хектари
 - Други листопадни дрва 125 хектари

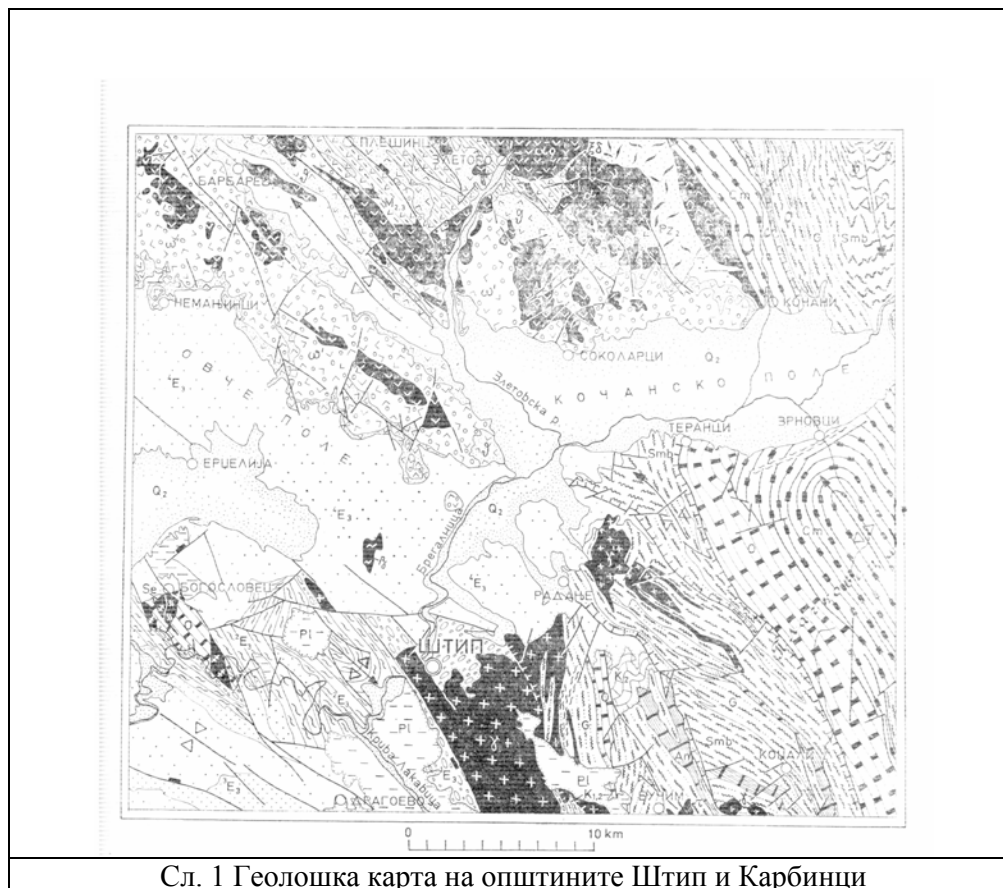
Минерално - суровинска потенцијалност на територијата на општините Штип и Карбинци¹

I. Метални минерални суровини

Во сферата на геолошката струка и наука е познато дека просторите кои територијално им припаѓаат на Република Македонија и нејзината непосредна околина геолошки се многу комплексни и мошне интересни. Во рамките на територијата на општините Штип и Карбинци развиени се следните формации: прекамбриски метаморфни карпи, палеозојски метаморфни и магматски карпи, мезозојски седименти и магматити, терциерни седименти и вулкански карпи, квартерни наслаги и вулкански карпи. Во тектонски поглед, подрачјето на општините Штип и Карбинци влегува во склоп на две јасно изразени геотектонски единици: Српско - македонската маса и Вардарската Зона.

Од досегашните истражувања на територијата на поширокото подрачје на општините Штип и Карбинци се утврдени бројни наоѓалишта, појави и потенцијални простори за понатамошни истражувања и проучувања на металични, неметалични и енергетски суровини, кои во основа ја чинат минерално-суровинската потенцијалност на овој регион. Со цел добивање на покомплетен увид во поедините типови на минерални суровини, нивната потенцијалност и просторен распоред, во понатамошниот преглед ќе бидат презентирани накратко трите поголеми групи на минерални суровини.

¹ доц. д-р Зоран Панов, дипл. инж. Рударско- Геолошки факултет- Штип

Користењето на овој вид на минерални сировини на просторите на општините Штип и Карбинци датираат уште од IV век пред нашата ера, а традицијата мошне успешно продолжила до денес.

Во околината на с. Долани (Криви Дол) се јавува магнетитот (железна руда) во вид на две изразени плочести тела со моќност од 50 cm. Ова орудување се јавува на контактот помеѓу штипските гранити и серпентитите. Минерализацијата е богата, но со мали количини на руда. Неопходно е изведување на детални геолошки истражување со цел утврдување на резервите на железна руда.

Истражувањата на бакарните руди во Македонија се од понов датум, меѓутоа, нивниот интензитет доведе до утврдување на значителни количини на бакарни руди во неколку покрупни наоѓалишта, а за сега во експлоатација е само рудникот Бучим. Истражувањата покажаа за геолошки појави на бакарни и златоносни руди во близината на рудникот “Бучим“ (општина Радовиш), локалитетот Шопур (општина Штип) и др. блиски локалитети.

Од примарните наоѓалишта и појави на злато посебно треба да се истакне наносното наоѓалиште на реката Крива Лаковица.

Исто така, во карбонатитскиот комплекс на Крива Лаковица се регистрирани зголемени концентрации на елементите од групата на ретки земји од редот на цезиум, лантан, селен, неодим и др. Сепак, останува констатацијата дека ретките и расеаните елементи во овој локалитет се на низок степен на истраженост.

II. Неметални минерални суровини

На територијата на Македонија аналогно на металните се утврдени и голем број на разновидни неметални минерални суровини, кои неоспорно имаат големо влијание на сестраниот индустриски развој на нашата земја. Благодарение на интензивните геолошки истражувања, особено во втората половина на минатиот век, денес во Македонија работат повеќе од 50 рударски погони, кои експлоатираат најразлични неметални минерални суровини, кои наоѓаат широка примена во градежната, хемиската индустрија, стакларската, порцеланската и керамичката индустрија, потоа индустријата за бои и лакови и др.

Најпрво треба да се напомене наоѓалиштето на кварц “Лакавица“ каде денес се врши експлоатација на кварц и истиот се користи за потребите за производство на Si - метал, стакло итн. Несомнени се големите геолошки резерви на квалитетен (99 % SiO₂) кварц во просторите на локалитетот “Лакавица“.

Потоа, наоѓалиштето на архитектонско - градежен и градежно - технички камен базалт “Ежово брдо“, кое денес се експлоатира од страна на Пелагонија АД Скопје. Овој локалитет е доста интересен од аспект на производство на украсен камен, претставен преку произведен програм - коцки, плочи и друг обработен базалтен материјал. Големата испуканост на базалтната маса ја ограничува неговата употребливост како габаритен украсен материјал. Наспроти ова, истиот најмногу се користи за дробење и класирање и со тоа добивање на разни фракции погодни за градежната индустрија за производство на асфалт, тампони за патишта, и за друг градежен материјал.

III. Енергетски суровини

Енергетските суровини во Македонија долга низа на години биле во сенка на истражувањето и користењето на металните и неметалните минерални суровини. Ова не се правело затоа што потребата од ове суровини била помала, напротив, туку се сметало дека потенцијалноста на просторите на Македон- нија за овој вид суровини била мала.

Во овој контекст би требало да се спомене појавата на јаглени во подрачјето на Овче Поле. Оваа јагленова појава е недоволно истражена, истата бара далеку посериозен пристап.

Во почетокот на 70 - години на минатиот век направени се подетални истражувања на нафта и природен гас во поширокото подрачје на Овче Поле во горноеоценските седименти. Извршени се неколку дупчења и тоа во областа на Криволак (1112 m), и кај с. Ерцелија (1315 m) при што само кај с. Ерцелија се констатирани позитивни резултати. Имено, овде е утврдена појава на природен гас, меѓутоа можностите за континуирана експлоатација се уште не се потврдени со соодветни испитувања.

Од нуклеарните суровини кои во втората половина на овој век беа предмет на интензивни истражувања, посебно треба да се издвои уранот. Појави на уранов оксид има на подрачјето на Овче Поле. Оваа појава е недоволно истражена и истата треба да биде предмет на поголем истражувачки проект.

IV. Термални и термоминерални води

На територијата на Македонија се регистрирани бројни термални и термоминерални извори, чие локално користење е вршено поодамна, но ни од далеку во доволна мера колку што тие извори даваат можност. Користењето на овие потенцијали како енергетски суровини е доста значајно во светот (САД, Исланд, Италија, Нов Зеланд и др.), па одтаму и пренесувањето на искуствата и на нашите потенцијални простори.

Во близината на Штип се наоѓа термоминералната бања “Кежовица“ и термалните извори Л’ци кај Ново Село. Истите извираат од горно јурските штипски гранити, пропратени со интензивна силификација. Во локалноста Л’ци, во самото речно корито на реката Брегалница од гранитите извираат хидротермални води со мала издашност (околу 1,3 lit/sec и температура од околу 28 - 30 °C). Кога водостојот на реката е поголем, се зголемува и издашноста на главните извори до 1,5 lit/sec и температура од 60 - 65 °C. Термалните води од “Кежовица“ се во хидраулична врска со топлите извори од Л’ци, така да при испумпување на бунарите во бањата, доаѓа до намалување на издашноста во изворите на Л’ци. Оваа термоминерална вода по хемиски состав е хлоридно - натриска и радиоактивна.

Како генерален заклучок, поради постоење на само гелативно малиот број на рударски истражни работи на ова подрачје, не овозможуваат формирање на вистинска слика за неговиот минерално - суровински комплекс.

3. Демографија

3.1. Население

Генералната слика за вкупното население во двете општини, како и споредба со вкупното население на Република Македонија според пол, возраст и школска подготовка (според пописот на населението², домаќинствата и становите во Р.М. 2002 година) за Општините Штип и Карбинци е дадено во следнава табела.

Вкупен број на жители во Општина Штип (по полоа и национална структура)									
Општина	Вкупно	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Останати
Штип	47796	41670	12	1272	2195	2074	294	11	265
Жени	23876	20935	4	612	1039	981	153	6	146
Мажи	23920	20735	8	660	1156	1093	144	5	119
Р.М. (%)	2.36	3.21	0	1.63	4.07	21.39	0.83	0.06	1.26

Вкупен број на жители во Општина Карбинци (по полоа и национална структура)									
Општина	Вкупно	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Останати
Штип	4012	3200	/	728	2	54	12	/	16
Жени	1978	1568	/	372	/	23	7	/	8
Мажи	2034	1632	/	356	2	31	5	/	8
Р.М. (%)	0.2	0.25	/	0.93	/	0.56	0.03	0.04	0.08

Старосната структура на населението во двете општини е дадена во следнива две табели,

Број на население во Општина Штип по возраст (жени-мажи)						
Возраст	Вкупно		Жени		Мажи	
	број	%	број	%	број	%
0-14 год.	8600	17.99	4211	17.64	4389	18.35
15-64 год.	34438	72.05	17036	71.35	17402	72.75
65 и пов.	4753	9.94	2625	10.99	2128	8.9
непознато	5	0.01	1	0	4	0.02
Вкупно	47796	100	23876	100	23920	100

² Државен Завод за Статистика на РМ

Број на население во Општина Карбинци по возраст жени –мажи						
Возраст	Вкупно		Жени		Мажи	
	број	%	број	%	број	%
0-14 год.	887	22.11	463	23.41	424	20.85
15-64год.	2463	61.39	1154	58.34	1309	64.36
65 и пов.	661	16.48	361	18.25	300	14.75
непознато	1	0.02	/	/	1	0.05
Вкупно	4012	100	1978	100	2034	100

Во однос на старосната структура на населението, од споредбената анализа за Штип и Карбинци, општ заклучок е дека младото население кое се раѓа во Карбинци за потребите на вработувањето мигрира во Штип, и според тоа, средната и најстарата група во Карбинци и Штип квалитативно се разликуваат, т.е. старосната група група во Штип од 15-64 год. е застапена со 72 %, додека во Карбинци таа изнесува 61.4%. Најстарата група (над 65 год.) во Карбинци е застапаена со 16.5 %, додека во Штип само со приближно 10 %.

3.2 Вработување

Статистичка состојба со вработени и невработени

Следнава табела дава општ приказ на состојбата со вработеност и невработеност на Штип и Карбинци и споредба во однос на републичкиот просек.

Табеларен приказ на население, работна сила и стапка на невработеност

Регион	Население	Работна сила	Вработени	Невработени	Стапка на невработеност	Стапка на вработеност
Македонија	2022547	860976	545108	315868	36.7	63.3
Штип и Карбинци	51808	27269	17251	10018	36.7	63.3
Штип	4012	1331	706	625	47	53
Карбинци	47796	25938	16545	9393	36.2	63.8

Извор: Подрачна единица на Агенција за вработување-Штип и ДЗС

Повисоката стапка на невработеност на Карбинци во однос на Штип е од две клучни причини:

- Прво, поради значителното ниво на миграција на работната сила од Карбинци кон Штип и намалување на процентот на вработени во однос на вкупната работна сила, и
- Второ, поради претежната дејност земјоделие во Карбинци. Имено, во голем број случаи работоспособно население кое се бави со екстензивно земјоделие (регистраци се 755 земјоделски домаќинства, со приближно 1,150 луѓе кои се бават со земјоделие) се изјаснува и води во ДЗС³ како невработено, и како резултат процентот на невработеност делува како исклучително висок, особено во споредба со Штип и републичкиот просек.

Вистинската слика за невработеноста во општина Штип и Карбинци може да се согледа ако се направи анализа за бројот на корисници на права (паричен надоместок и социјално осигурување поради стечај, сезонска работа, технолошки вишок, загубари, државна администрација) според бројот на остварени години работен стаж:

Вкупен број корисници по сите основи			
	Вкупно	До 25 год. Стаж	Над 25 год. Стаж
Штип	2080	367	1713

Тоа практично значи дека реалниот број на сосема невработени луѓе од општините е помал за 2080, т.е. изнесува 7938, наместо 10018, односно дека вистинската стапка на невработеност е 33.2 % наместо 38.6 %

Старосната структура на невработената работна сила, како и нивните квалификации се од особено значење при согледување на состојбата на невработеноста во двете општини.

Структура на невработеност според степен на квалификации

Вкупно	НКВ	ПКВ и НСО	КВ	ССО	ВКВ	Више СО	Високо СО	Магистри
Вкупно	4370	680	1493	2532	0	318	617	8
Учество	43.6 %	6.8 %	14.9 %	25.3 %	0 %	3.2 %	6.2 %	0.08 %

Преглед на невработеност според старосна структура

ДО 30 ГОД.		30 - 40 ГОД.		40 - 50 ГОД.		НАД 50 ГОД.		ВКУПНО	
Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени	Се	Жени
2570	1034	1958	762	2625	1073	2865	898	10018	3767
25.6 %		19.5 %		26.2 %		28.6 %		100 %	

Како критична категорија според старосната структура е групата од 40 - 50 години која воопшто не е занемарлива (26.2 % од вкупниот број невработени). Во најголем дел тие не се корисници на право на надомест.

³ Државен Завод за Статистика

3.3 Сџејен на образование

Општина Штип - Податоци од Попис – 2002 Регионално одделение за статистика

Возраст	Вкупно население	Сеуште се во процент на образование	Школска подготовка							
			Без училиште	Некомплетно о.о	Основно училиште	Средно Училиште	Виша школа	Висока Школа, Факултет академија	магистратура	Докторат
Штип (вкупно)	39196	32	1408	3405	10802	18085	2317	3066	60	21
15-19	3885	32	53	82	2567	1150	-	1	-	-
20-24	3811	-	72	78	385	3178	16	81	1	-
25-29	3527	-	55	94	481	2365	98	428	6	-
30-34	3194	-	64	74	518	1939	221	369	8	1
35-39	3712	-	58	51	761	2037	368	418	14	5
40-44	4060	-	62	65	1096	1904	401	521	8	3
45-49	3925	-	77	116	1181	1793	324	425	6	3
50-54	3491	-	49	160	1182	1476	263	350	6	5
55-59	2490	-	37	312	811	899	231	197	2	1
60-64	2343	-	66	633	787	580	156	117	3	1
65-69	2165	-	232	750	531	411	140	97	3	1
70-74	1320	-	227	492	265	225	62	47	2	-
75-79	760	-	178	310	151	78	32	9	1	1
80-84	338	-	104	128	61	38	4	3	-	-
85 и Повеќе	170	-	73	59	24	11	1	2	-	-
непознат	5	-	1	1	1	1	-	1	-	-

Општина Карбинци - Податоци од Попис – 2002 Регионално одделение за статистика

Возраст	Вкупно население	Сеуште се во процент на образование	Школска подготовка							
			Без училиште	Некомплетно о.о	Основно училиште	Средно Училиште	Виша школа	Висока Школа, Факултет академија	магистратура	Докторат
Карбинци (вкупно)	3125	8	481	875	1076	639	29	17	-	-
15-19	288	8	14	52	151	63	-	-	-	-
20-24	274	-	18	62	77	115	1	1	-	-
25-29	242	-	9	35	109	89	-	-	-	-
30-34	287	-	12	47	118	106	1	3	-	-
35-39	286	-	14	39	121	99	9	4	-	-
40-44	263	-	21	35	129	67	8	3	-	-
45-49	224	-	30	39	105	44	2	4	-	-
50-54	198	-	30	61	89	18	-	-	-	-
55-59	169	-	22	72	58	13	2	2	-	-
60-64	232	-	39	128	51	11	3	-	-	-
65-69	265	-	84	134	38	7	2	-	-	-
70-74	196	-	86	88	17	5	-	-	-	-
75-79	122	-	56	55	9	1	1	-	-	-
80-84	57	-	26	26	4	1	-	-	-	-
85 и Повеќе	21	-	20	1	-	-	-	-	-	-
непознат	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-

4. Систем на образование

Според досегашната ситуација на подрачјето на Општина Штип и Карбинци подрачната единица на Министерство за образование и наука од Штип е надлежна за:

- предучилишното образование и воспитание,
- основното и
- средно образование

Во склоп на министерството работи и државен инспектор за образование со седиште во Штип.

Меѓутоа, според генералниот процес на децентрализација во РМ, и конкретно според законот за локална самоуправа, по завршувањето на изборите за единиците на локална самоуправа (ЕЛС) во Март 2005 год., надлежноста за организирање на образованието ќе биде на локално ниво, т.е. тоа е една од јавните функции за која надлежност ќе имаат самите ЕЛС.

4.1. Предучилишно воспитание

Јавната установа за деца - „Вера Циривири Трена“ во своите работни единици врши згрижување и воспитување на деца од 8 месечна возраст до 7 годишна возраст.

Број на деца на предучилишна возраст

Општина	Вкупно	Женски	Машки	Јасли	Градинки	Забавишта при предучилишна возраст	Забавишта при основни училишта
Штип	1091	500	591	85	503	322	181
Карбинци	60	25	35	/	/	/	60

4.2. Основно и средно образование

Основното образование на подрачјето на Општина Штип и Карбинци се врши во повеќе основни Училишта: ОУ „Ванчо Прке“, ОУ „Гоце Делчев“, ОУ „Тошо Арсов“, ОУ „Димитар Влахов“ и ОУ „Страшо Пинџур“

Општина	Вкупно	Паралелки	Ученици	Женски	Машки
Основни-Штип и Карбинци	23	231	5764	2804	2960
Средни-Штип	5	116	3660	1934	1726

Средното образование во Општина Штип се одвива во 6 средни училишта и тоа:

1. Државно средно текстилно училиште „димитар мирасчиев“
2. Државно средно училиште гимназија „славчо стојменски“
3. Државно средно електромашинско училиште „коле нехтенин“
4. Државно средно медицинско училиште „јане сандански“
5. Училишен центар за музичко образование
6. Центар за специјално средно насочено образование и воспитание „искра“

Број вработени во основното и средно образование во Штип и Карбинци

		Вкупно	Женски	Машки
Основни-Штип	Наставници	263	161	102
	Полно работно време	252	155	97
	Скратено работно време	11	6	5
Основни-Карбинци	Наставници	38	21	17
	Полно работно време	36	20	16
	Скратено работно време	2	1	1
Средни-Штип	Професори	259	154	105
	Полно работно време	252	155	97
	Скратено работно време	11	6	5

4.3. Високо образование

Во Штип постојат две институции за високо образование:

1. Педагошки факултет
2. Рударско - Геолошки факултет

Вкупниот број на студенти на двата факултета изнесува ----- (состојба за учебна 2002/2003)

Повеќе податоци за високообразовните институции!

5. Економија

5.1. Вовед во локалната економија и споредба со макроекономските показатели на Македонија и Источниот Регион

Споредбата на основните економски показатели на Штип и Карбинци во однос на националната економија (Македонија) и регионот во кој се наоѓаат (Источен Регион) е од суштинско значење за квалитативно согледување на состојбата на локалниот економски развој во однос на поширокиот економски контекст.

Основни економски индикатори за регионите во Македонија

	Население	Вработени	Стапка на невработеност	БДП во '000 \$ САД	БДП по жител во \$ САД	Процент од просекот во земјата	Просечна годишна стапка на раст на БДП, по жител, 1998-2002	Просечна годишна стапка на раст на додадена вредност во нефинансискиот сектор по жител, 1998-2003
Македонија	2022547	460544	38.1	13854081	6850	100	5.2	3
Пелагониски	238136	62551	39.9	16443320	6905	101	2.4	-0.7
Вардарски	133180	31672	43.9	744617	5591	82	2.3	-2.5
Североисточен	172787	30841	48.6	611910	3541	52	-1	-6.6
Југозападен	219741	39589	42.4	921123	4192	61	2.8	-1.1
Скопски	578144	154915	30.4	6916835	11964	175	8.7	7.7
Југоисточен	171416	50559	34.4	1036996	6050	88	4.1	-0.2
Полошки	305930	35638	49.9	941066	3076	45	1.4	-7
Источен	203213	54779	34.5	1037213	5104	75	1.9	-2.4

Извор: Профили на општините во Македонија, Државед Завод за Статистика и УНДП

Источниот регион, според условната поделба на региони на Државниот Завод за Статистика, во однос на неколку битни економски показатели (БДП по жител во \$САД, и просечна стапка на раст на БДП според методата на куповна моќ) е на петто до шесто место од вкупно осум региони. Меѓутоа во однос на стапката на вработеност односно невработеност, како регион е на трето место, споредено со републичкиот просек.

Споредбена табела за основни економски показатели

Бр.	Економски показател	Македонија	Источен Регион	% во однос на Македонија	Штип	% во однос на Македонија	Карбинци	% во однос на Македонија
1	Број на деловни субјекти - регистрирани, 2004	163673	14043	9%	4345	3%	115	0.1%
2	Број на деловни субјекти - активни, 2004	47859	4293	9%	1357	3%	41	0.1%
3	БДП по жител (ПКМ во	6850	5104	75%	5104	75%	5104	75%
4	Стапка на вработеност според Пописот 2002	34.1	39.1	115%	40.2	118%	28.8	84%
5	Стапка на невработеност според Пописот 2002	38.1	34.5	91%	31.9	84%	47	123%
6	Стапка на невработеност на млади, според Пописот 2002 (на возраст од 15 до 24)	72.5	65.4	90%	54.5	75%	64.6	89%
7	Долгорочна невработеност како процент на вкупната	82.3	75.6	92%	83.6	102%	100	122%
8	Трошоци по глава на жител (МКД)	434	431	99%	389	90%	822	189%

Извор: Профили на општините во Македонија, Државед Завод за Статистика и УНДП

Слична споредбена анализа во претходната табела е направена за двете општини, кои се предмет на овој економски профил, Штип и Карбинци, во однос на просечните економски параметри за Република Македонија, но и во однос на просечните вредности за регионот.

5.2. Структура и број вработени на стопанските субјекти по сектори

Штип - Стопански субјекти по дејности

Структурата на деловните субјекти во Штип во однос на националната класификација на дејности по видови и стопански сектори е представена во следниве две табели:

Структура на деловните субјекти по видови⁴

Вкупно	Претпријатија	Трговски Друштва	Трговци Поединци	Останато
4387	1736	1899	409	343

Структурата на деловните субјекти по стопански сектори е следнава:

Ред. Бр.	Стопански Сектор	Број на регистрирани деловни субјекти
1	Земјоделство, лов и шумарство	119
2	Рибарство	1
3	Вадење на руди и камен	2
4	Преработувачка индустрија	663
5	Снабдување со електрична енергија, гас и вода	5
6	Градежништво	113
7	Трговија на големо и мало, поправка на моторни возила, мотоцикли и предмети за лична употреба и за домаќинствата	2316
8	Хотели и ресторани	249
9	Сообраќај, складирање и врски	303
10	Финансиско посредување	3
11	Активности во врска со недвижен имот, изнајмување, и деловни активности	158
12	Јавна управа и одбрана, задолжителна социјална заштита	29
13	Здравство и социјална работа	34
14	Образование	64
15	Други комунални, културни, општи и лични услужни активности	328
Вкупно:		4387

Заводот за статистика прави анализи за сите регистрирани фирми според претежната дејност. Тој број е далеку поголем од активните деловни субјекти во Штип.

Според Бирото за вработување на општина Штип и Карбинци вкупниот број на фирми кои плаќаат придонеси за ПИО⁵ за своите вработени се приближно 2,600.

⁴ Според извештајот на Државниот Завод а Статистика бр. 6.1.4.65 од 10.12.2004 и Националната Класификација на дејности на РМ

⁵ ПИО - Пензиско и инвалидско осигурување

Карбинци - Стопански субјекти по дејности

Во општината Карбинци функционираат 114 трговски друштва чии седишта се во самата Општина или надвор од неа.

Шифра на дејност	Стопанска дејност	Број на стопански субјекти	Структура во %
0.1	Земјоделие	24	21,05
15	Прехрамбени производи и пијалоци	7	6,14
17	Производство на текстилни производи	1	0,88
18	- конфекции (облека)	3	2,63
19	Обувки	1	0,88
20	Преработка на дрво	3	2,63
28	Металопреработувачка	1	0,88
41	Јавен водовод	1	0,88
50	Сервис на возила	3	2,63
51	Трговија на големо	5	4,38
52	Трговија на мало	43	37,72
55	Ресторани	1	0,77
60	Патен сообраќај	7	6,14
74	Други деловни активности	1	0,88
75	Јавна управа (Месни заедници - 8)	10	8,77
81	Здружение на граѓани	1	0,88
92	Спорт, култура и забава	2	1,75
	ВКУПНО :	114	100,00

Карбинци е општина во која преовладува земјоделско стопанство, стопанска дејност карактеристична и за целиот источен регион на Македонија.

Структура на вработувањето според стопанските сектори

Генералната структура на вработените по генералните сектори во економијата, т.е. општата поделба на економијата на: земјоделие, индустрија и услужни дејности, структурата за двете општини е следнава:

Општина	Вкупно	Земјоделство како % од работната сила	Индустрија како % од вкупното	Услуги како % од вкупното	Непознато како % од вкупното
Карбинци	14375	6.8	47	45.6	0.6
Штип	706	38.2	41.6	19	1.1
Штип	13669	5.2	47.3	46.9	0.6

Анализата на вработувањето според основните економски сектори одделно за Карбинци и Штип, ја дава општата слика за различноста во однос на доминантен сектор. На пр. За Карбинци, доминантен сектор претставува земјоделието и пратечката преработувачка индустријата, додека во Штип доминантни сектори се постоечките индустриските гранки со 47.3 %, и услужните дејности со 46.9 %. Тоа е и логично ако се земе предвид дека преовладувачки индустрии се: текстилната и кожарската конфекција (лон производство), прехранбената индустрија, трговијата на големо и мало, и транспортните услуги.

5.3. Опис на поважните стопански сектори

5.3.1. Индустија

Штип

Состојбата на локалната економија во општина Штип може генерално да се набљудува од перспектива која истовремено произлегува и од националниот економски контекст, т.е. од поширокиот контекст на пост-приватизационата и транзициската фаза на Македонската економија.

Два клучни аспекта кои директно ја отсликуваат состојбата на локалната економија и во Штип се:

- Приватизација на големите индустрии во Штип и менување на нивната сопственичка структура. Овој процес најчесто се одвиваше и со делба на средствата на големите индустриски целини како Астибо, Македонка, ЗИК Црвена Звезда, Макпромет.
- Редифинирање на пазарите, од традиционалниот Пазар на бившата Југославија, кон нови, и во сегашниот контекст извозни пазари, изложени на висок степен на глобална конкуренција, а особено во однос на носечките економски сектори во Штип

Од друга страна, и паралелно со овој процес, во општината се формираат и нови бизниси, пред се од секторот на мали и средни претпријатија (МСП) кои работат профитабилно и претставуваат извор на вработување. Тие потребната работна сила ја црпат од пред се невработената структура произлезена како технолошки вишок, или стечајна и ликвидациона постапка⁶. Тој сегмент на невработената работна сила е пред се висококвалификуван кадар кој претставува добар потенцијал за развој на одредени индустрии со традиција во општината.

Носечки економски сектори во Штип се:

- Текстилната конфекциска индустрија
- Кожарската индустрија
- Прехранбената и преработувачката индустрија
- Транспортните услуги
- Трговија на големо и мало
- Дрвна индустрија
- Земјоделие

⁶ Според анализата на структурата на невработениот кадар во Штип (Глава 3), според најновите податоци, во општината нема невработени со ВКВ квалификација. Постојат 1493 невработени со КВ спремност, 318 со више образование, и 617 со високо образование.

Опис на поважните економски сектори*Текстилна индустрија*

Основен белег на стопанството во Штип е текстилот кој по скоро сите економски показатели учествува со 70% во вкупните остварувања на индустријата во Општината. Развојот и афирмацијата на текстилот го презедоа над 70 конфекциски куќи од приватниот сектор, кои се организирани од стручниот кадар од претходно големите текстилни фабрики како што беа ТК „Македонка“ и МК „Астибо“. Истите станаа нови носители на вработувањето и нови носители на деловни односи со странските партнери. На поголем дел од нив основна дејност е лон работа, т.е продажба само на работна рака, без поголема додадена вредност на текстилните производи.⁷ Вкупниот број на вработени во оваа индустрија е околу 6,000.

Сликата за основните економски параметри на текстилната индустрија направена врз база на анкетирани 13 репрезентативни фирми може да се види од следнава табела:

Бр.	Опис	Вредност
0		
1	Вработени	1,991
2	Просечна плата	9,747.31 ден.
3	Вкупни приходи на годишно ниво	388,425,504 ден.
	Вкупни приходи на годишно ниво	6,315,862 €
4	Стапка на профитабилност	18.36%
5	Учество на извозот во % од вкупните приходи	98.08%
6	Учество на репроматеријалите во % од вкупните приходи и колкав % од нив се увозни	83.50%
7	Тип на сопственост	P
8	Податоци за висината на инвестициите за последните три години	326,981,000 ден.
9	Податоци за висината на инвестициите за последните три години	5,316,764 €
10	Потреби од кредити (за за основни сретства или за обртен капитал)	Да
11	Стратегија за иден развој	Проширување
12	Потреби	Да

⁷ Во Македонија е активен Проектот за Конкурентност на Македонија (МЦА), кој активно работи на зголемување на конкурентноста на македонските производи на глобалните пазари. Еден од кластерите поддржан од МЦА е кластерот за текстил.

Градежништво

Во областа на градежништвото во Општините е извршена трансформација и од некогашните големи градежни општествени фирми носители на градежништвото останаа да егзистираат:

- АД „Бетон“-Штип
- АД „Пелагонија“-Штип
- Градител
- Актива

а има регистрирано и повеќе мали фирми. На индиректен начин, доста други пратечки дејности обезбедуваат работа за населението, и пред се од областа на градежно-занаетчиските услуги, кои ја пратат оваа основна индустрија во регионот.

Сликата за основните економски параметри на градежната индустрија во поширок смисол направена врз база на анкетирани 3 фирми може да се види од следнава табела:

Бр.	Опис	Вредност
0		
1	Вработени	245
2	Просечна плата	12,873.33 ден.
3	Вкупни приходи на годишно ниво	405,212,900 ден.
4	Вкупни приходи на годишно ниво	6,588,828 €
5	Стапка на профитабилност	9.02%
6	Учество на извозот во % од вкупните приходи	27.22%
7	Учество на репроматеријалите во % од вкупните приходи и колкав % од нив се увозни	56.70%
8	Тип на сопственост	Приватна
9	Податоци за висината на инвестициите по тип на инвестиција, година и висина	24,657,862 ден.
10	Податоци за висината на инвестициите по тип на инвестиција, година и висина	400,941 €
11	Потреби од кредити (за за основни сретства или за обртен капитал)	Да
12	Стратегија за иден развој	Да

Кожарска индустрија

Во кожарското индустриското производство во Штип лидер е фабриката за чевли „Баргала“, која навреме ги помина транзициските процеси и приватизацијата.

Во Баргала има 1250 вработени, што претставува приближно 8% од вкупно вработените во општина Штип. 80 % од производството се извезува, додека 20 % е домашен пазар. Трудоинтензивноста (лон работа) е карактеристика и на оваа индустриска гранка. Вкупните годишни приходи на Баргала се приближно 3 мил. Евра. Инвестициските вложувања во последните три години приближно изнесуваат 19 мил, МКД (прибл. 2 мил, Евра).

Прехранбена индустрија

Прехранбената индустрија е исто така една од позначајните во општина Штип. Поважни капацитети се фабриката за бонбони и гуми за цвакање „Европа“, фабриката за масло со висок квалитет „Брилијант“, фабриката за кондиторски производи „Мултикрем“, фабриката за безалкохолни пијалоци „Ада“, како и неколкуте винарски визби: Езимит Вино, Имако.

Сликата за основните економски параметри на прехранбената индустрија во поширок смисол направена врз база на анкетирани 4 фирми може да се види од следнава табела:

Бр.	Опис	Вредност
0		
1	Вработени	257
2	Просечна плата	6,925.00 ден.
3	Вкупни приходи на годишно ниво	1,553,522,000 ден.
4	Вкупни приходи на годишно ниво	25,260,520 €
4	Стапка на профитабилност	8.11%
5	Учество на извозот во % од вкупните приходи	17.50%
6	Учество на репроматеријалите во % од вкупните приходи и колкав % од нив се увозни	54.00%
7	Тип на сопственост	П
8	Податоци за висината на инвестициите по тип на инвестиција, година и висина	560,575,000 ден.
9	Потреби од кредити (за за основни сретства или за обртен капитал)	Да
10	Стратегија за иден развој	Да

Трговија и Трансјорџини Услуги

Во последните неколку години со отпочнување на процесот на приватизација во Општината регистрирани се над 2000 фирми од кои поголем број се од сверата на на трговијата. Големите општествени фирми од областа на трговија и услуги се трансформираа.

Сликата за основните економски параметри на оваа индустрија во поширок смисол направена врз база на анкетирани 4 фирми може да се види од следнава табела:

	Опис	Просек
0		
1	Вработени	89
2	Просечна плата	13,750.00 ден.
3	Вкупни приходи на годишно ниво	347,670,000 ден.
4	Вкупни приходи на годишно ниво	5,653,171 €
5	Стапка на профитабилност	4.25%
6	Учество на извозот во % од вкупните приходи	47.25%
7	Учество на репроматеријалите во % од вкупните приходи и колкав % од нив се увозни	20.00%
8	Тип на сопственост	Приватна
9	Податоци за висината на инвестициите по тип на инвестиција, година и висина	237,497,854 ден.
10	Потреби од кредити (за за основни сретства или за обртен капитал)	3,861,754 €
11	Стратегија за иден развој	Да

Дрвна индустрија

Дрвната индустрија во регионот на двете општини е во подем, а особено во општина Штип, и во принцип е индустрија која нуди можност за самовработување. Тоа е веднаш видливо од структурата на бизнисите во индустријата. Водечки во индустријата се фирмите Мебел Инжинеринг и Пеком Инжинеринг кои вкупно имаат 61 вработен, како и групата на помалите бизниси: Мак-мебел, Радо Дизајн, Дрво дизајн, Арадан С.А., Бреза, Елан Трејд кои вкупно вработуваат околу 50 вработени. Постојат уште стотина микро бизниси кои во принцип нудат самовработување, и најчесто имаат еден до два вработени. Вкупниот број на вработени во оваа дејност е приближно 250 до 300. Следнава табела дава слика за индустриската гранка врз основа на три анкетирани фирми:

	Опис	Просек
0		
1	Вработени	67
2	Просечна плата	8,750.00 ден.
3	Вкупни приходи на годишно ниво	62,374,290 ден.
4	Вкупни приходи на годишно ниво	1,014,216 €
5	Стапка на профитабилност	4.90%
6	Учество на извозот во % од вкупните приходи	24.67%
7	Учество на репроматеријалите во % од вкупните приходи и колкав % од нив се увозни	0.00%
8	Тип на сопственост	Приватна
9	Податоци за висината на инвестициите по тип на инвестиција, година и висина	17,460,000 ден.
10	Потреби од кредити (за за основни сретства или за обртен капитал)	283,902 €
11	Стратегија за иден развој	Да

Карбинци

Клучна економска активност во општина Карбинци е земјоделието, и тоа со сите три главни подсектори:

- а. Полјоделство
- б. Сточарство, и
- ц. Лозаро-овоштарство

И постоечката индустрија е или директно или индиректно во ланецот на вредност која произлегува од земјоделските ресурси во Карбинци:

- Свињарска фарма "Мак - месо" АД - Таринци: располага со стопански двор од 30 ха. Површина од околу 20 ха е под покриени објекти, а останатите 10 ха се користат како сообраќајници, пристапни патеки и паркинзи. Капацитетот е околу 28.000 свињи. Вкупен број на вработени се 70.
- Компостарата "Лабеко" дооел - со седиште во Скопје: Основна дејност - одгледување на зеленчук, цвеќе, украсни билки и производство на семе од нив како и производство и преработка на печурки - буковка.
- ЗЗ "Илинден" - село Радање. Основна дејност: производство и откуп на земјоделски и прехранбени производи. Има превземено под концесија земјоделско земјиште.
- Оранжерии "Еко - Оаза Самандов" - доо Таринци: Основна дејност производство на раноградинарски култури (домати, краставици, корнишони, пиперки, моркови, дињи). Површина од 18 ха и околу 1000 м² објекти за администрација, складирање на готов производ и други пратечки објекти. Вкупен број на вработени се 70.
- "Први Мај" АД - Долни Балван, кое се занимава претежно со земјоделство и тоа со одгледување на житни и фуражни култури. Располага со комплетна современа земјоделска механизација, објекти - управна зграда од 210 м² и стопански двор од 1000 м². Вкупниот број на вработени изнесува 63.
- ДОО "Таринци" - Таринци. Основна дејност поледелство и лозаро-овоштарство. Располага со комплетна земјоделска механизација која што е застарена и има потреба од осовременување на истата. Објекти управна зграда и стопански двор. Вкупно број на вработени изнесува 170.
- Краварската фарма во Таринци располага со околу 2 000 м² покриена површина за сместување на стоката - штали, распоредена во четири објекти, потоа две покриени натстрешници со површина од околу 1 000 м² и останати пратечки објекти со околу 500 м² корисна површина. Моментално во оваа фарма не се чува добиток.
- "Фруктана" доо - село Аргулица. Основна дејност: преработка, пастеризација и конзервирање на овошје и зеленчук;

- Млин за брашно "Жито Мел" во село Аргулица со капацитет од 3.000 кгр/час;
- Млин за брашно во село Радање со капацитет од 1.500 кгр/час;
- Млин за сточна храна во с. Аргулица со капацитет од 500 кгр/час;
- Млин за сточна храна во с. Радање со капацитет од 500 кгр/час;
- Млин за сточна храна во село Таринци со капацитет од 1.500 кгр/час.

Метална индустрија

Од некогашната металопреработувачка индустрија со приватизацијата се создадоа мали приватни фирми кои го задржаа само процентот на учеството во целокупната индустрија.

На територијата на Општина Карбинци успешно работи Ливницата ДООЕЛ „Идеал“– Карбинци и тоа од 1973 година . Дејноста на фирмата се остварува во три објекти и располага со основни средства за работа: индукциона печка до 600 кгр/час, печка за гус на кокс и печка за обоени метали. Ливница „Идеал“ изработува делови кои се користат во: електростопанство, градежништво, земјоделство, текстилна индустрија, водостопанство, канализација, опрема за изградба и одржување на патишта. Ливницата врши лиење на високо квалитетен челик, мангански одливци, прохром, гус, бронза месинг, алуминиум и др. а во погонот за машинска обработка истите машински ги обработува.

5.3.2. Земјоделство

На територијата на општините Штип и Карбинци вкупната аграрна површина изнесува 41,564 ha, од неа на обработливо земјиште спаѓа 19,091 ha. Аграрната функција во општините ја вршат полјоделството, сточарството, шумарството.

Структура и ниво на развој на земјоделство за Штип и Карбинци

Опис	Општина	Земјоделски површини		Обработливи површини		Пасишта	
		ха	%	ха	%	ха	%
ха	Карбинци	9.807	23,6	9.185	48,1	622	2,8
%		100,00	-	93,7	-	6,3	-
ха	Штип	31.757	76,4	9.906	51,9	21.851	97,2
%		100,00	-	31,2	-	68,8	-
ха	Вкупно	41.564	100,0	19.091	100,0	22.473	100,0
%		100,00	-	45,9	-	54,1	-

Вкупната земјоделска површина во Општина Карбинци изнесува 9.807 хектари од кои 93,7 % се обработлива површина, а 6,3% се пасишта. Во обработливите површини од 9.185 ха, ораниците и бавчите учествуваат со 92,2%, овоштарниците со 2,1%, лозјата со 4,6% и ливадите со 1,1%.

Споредувањето на податоците на општина Карбинци со податоците за општината Штип е со цел за согледување на значењето на земјоделството во регионот на поранешната општина Штип каде земјоделското земјиште на Општина Карбинци е 23,6% од вкупните земјоделски површини на двете општини. Меѓутоа, по обработливите површини Општина Карбинци учествува со 48,1%, по ораниците и бавчите со 48,9%, по овоштарниците со 71,5% и лозјата со 44,0%.

Структура на обработливите површини

Опис	Општина	Обработливи површини		Ораници и Бавчи		Овоштарници		Лозја		Ливади	
		ха	%	ха	%	ха	%	ха	%	ха	%
Ха	Карбинци	9.185	48,1	8.472	48,9	196	71,5	421	44,0	96	18,0
%		100	-	92,2	-	2,1	-	4,6	-	1,1	-
Ха	Штип	9.906	51,9	8.855	51,1	78	28,5	535	56,0	438	82,0
%		100	-	89,4	-	0,8	-	5,4	-	4,4	-
Ха	Вкупно	19.091	100,	17.327	100	274	100,	956	100	534	100
%		100	-	90,8	-	1,4	-	5,0	-	2,8	-

На обработливите површини се произведува: житни култури, индустриски, градинарски, фуражни култури.

Според П.Е. на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство во општините Штип и Карбинци насеани се следните култури: пченица, јачмен, пченка, рж. Од градинарски култури најзастапен е гравот, пипер, домати, компир, кромид, лук, зелка, морков, грашок.

Со новата законска регулатива посебно за денационализацијата, поголем дел од обработливата површина од општествениот сектор помина во индивидуален сектор. Поради тоа некогашниот најголем носител на земјоделското производство ЗИК „Црвена Звезда“ се распадна на повеќе ДО од кои поголем дел се приватизирани.

Исто така трансформирани се повеќе фарми и тоа: Живинарска фарма, Краварска фарма, Кланица со ладилник, Дестиљерија, Винарскиот подрум и Млекара.

Во оваа област на земјоделството има отворено повеќе приватни капацитети.

Карактеристика и благодет на земјоделството во Штип е тоа дека во овој дел на Овчеполието протекуваат водите на ХС Брегалница и поголем дел од земјоделските површини се опфатени со системот за наводнување.

Според ожнеани површини на житни култури општината во Република Македонија учествува со 1,68 % и остварено производство на зрнеста маса 0,78 % во однос на вкупното производство во Републиката.

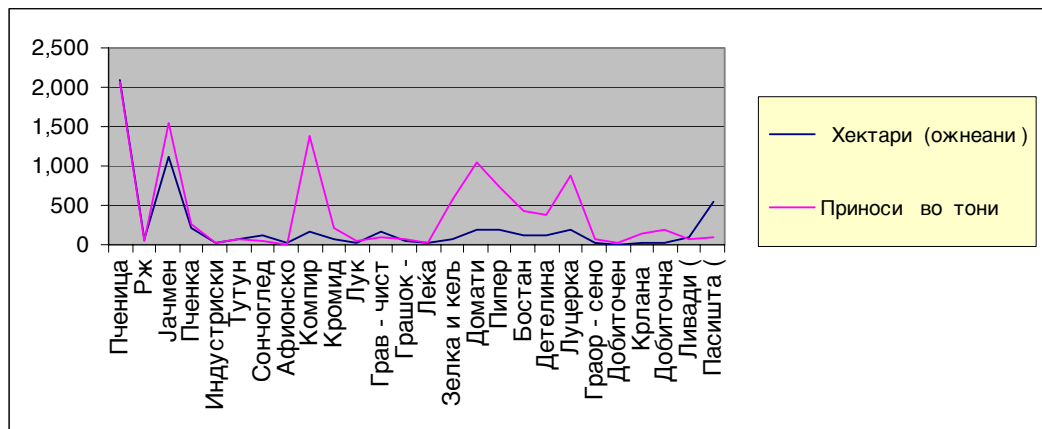
Корисната површина на ливади и пасишта во Карбинци во однос на истата на ниво на Македонија е 0,095% каде се обезбедува фуражна маса 0,05% од вкупното производство во Републиката.

Носител на сточарството во Општина Штип се : „1ви Мај“ од с.Драгоево, кое располага со сточен фонд од 13.300 овци, ДОО „Три Чешми“ располага со сточен фонд од 2.100, а ЗЗ „Софилари“ располага со сточен фонд од 2000 овци.

Приватните стада бројат над 10.000 грла.

Полјоделство - користење на ораници, бавчи, ливади и пасишта Карбинци

Земјоделието на подрачјето од општината според природните услови има извонредна преспектива, според остварените резултати има големо економско значење, но во однос на ефектуирањето на потенцијалите не се наоѓа до оптимумот, односно состојбата со развиеноста на земјоделството не може да се оцени како задоволителна. И покрај значителните акции во областа на хидромелиорациите, не се дошло до очекуваниот развој во квалитативна трансформација на пољоделството во овоштарството и на другите агротехнички дејности. Евидентна е констатацијата за недоволната општествена организираност во областа на земјоделското производство или на општата ненаселеност на земјоделството. Графички приказ на површини и приноси по хектар на пољоделски култури за 2003 година е дадено на следниов дијаграм:

Лозаро-овоштарство

Учеството на бројот на засадените овошни стебла во однос на истите во Републиката е 1,20%, родните стебла учествуваат со 0,80% а производството на овошје од овие стебла е 0,41% од вкупното производство на овошје во Република Македонија.

Лозови насади во Општината во однос на истите на ниво на Републиката претставуваат 1,32% и обезбедуваат 0,05% односно 0,58% од вкупното производство на вино односно комова ракија на ниво на Република Македонија.

Овошни сѐбела и производство на овошје

Ред. бр.	Вид	Број на стебла		Тони	Број на стебла		Тони
		засадени	родни		засадени	родни	
1.	Цреши	103	100	39	0,06	0,06	1,62
2.	Вишни	97.857	56.805	149	8,37	7,52	4,91
3.	Кајсии	135	135	4	0,07	0,07	0,18
4.	Дуњи	240	240	5	0,43	0,45	0,87
5.	Јаболки	429	429	5	0,01	0,01	0,01
6.	Круши	470	465	7	0,07	0,07	0,11
7.	Сливи	1.055	1.050	6	0,06	0,07	0,04
8.	Праски	160	135	1	0,03	0,03	0,02
9.	Ореви	205	200	5	0,11	0,11	0,28
10.	Бадеми	92	87	2	0,05	0,05	0,49

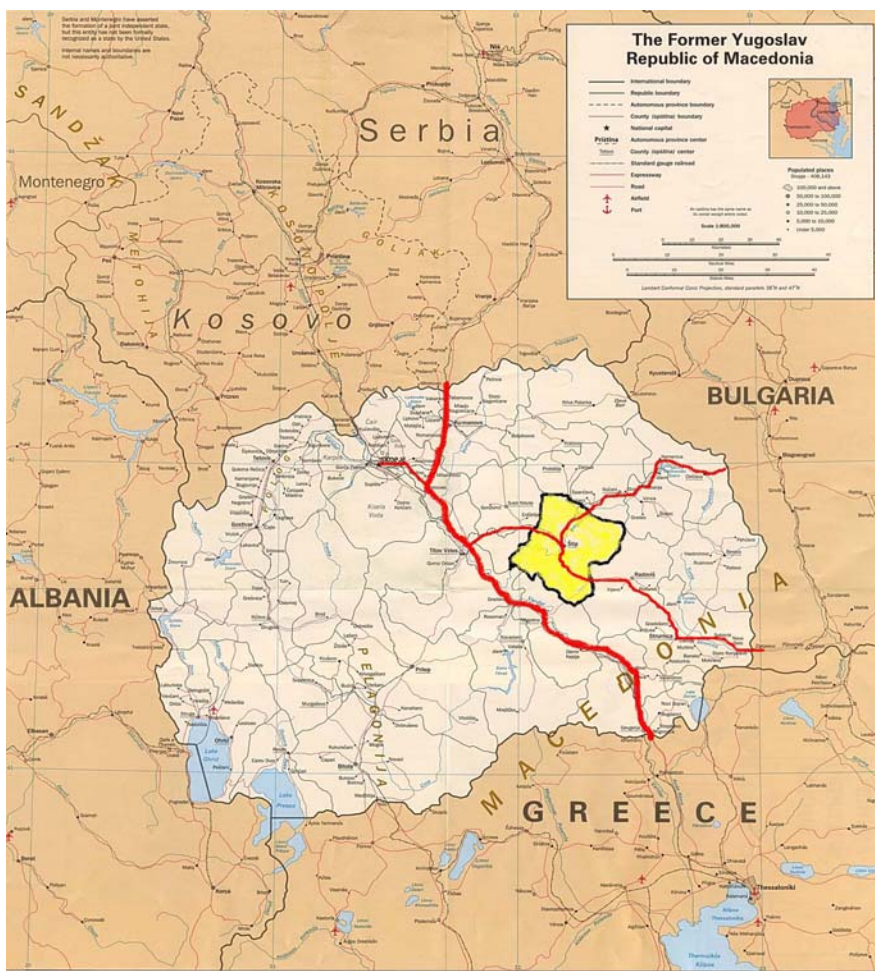
Лозја

Карбинци и учество во Р.Македонија	Родни површ. во хек.	Број на пенушки во илјади		Произв. во тони	Преработено грозје (тони)	Производство во хл	
		Вкупно	Родни			Вино	Комова Ракија
Карбинци	359	1.088	1.084	1.587	310	56	43
% во Р.М.	1,32	1,09	1,18	0,69	0,18	0,05	0,58

Инфраструктура

Патишта

Низ општините Штип и Карбинци минува Магистралниот пат М-5 Штип-Кочани - Делчево кој е поврзан (Штип - Велес) со автопатот Е-75, (Скопје - Гевгелија), регионалниот пат Р-6 Штип - планина Плачковица како што е и прикажано на следнава слика

Слика: Патна мрежа низ општина Штип и Карбинци

Штип

Патната мрежа во општина Штип има вкупна должина од 377,4 км, од кои 47,0 км (12,45%) се магистрални патишта, 22,4 км (5,94%) се регионални патишта и преостанатите 308,0 км (81,61%) се локални патишта. Од целокупната патна мрежа на општина Штип 230,4 км (61,05%) патишта ја сочинуваат уличната мрежа во урбанизираните населени места. Останатите 147,0 км (38,95%) отпаѓаат на патиштата коишто ги поврзуваат населените места во рамките на општината.

Постоечката состојба на патната мрежа на територијата на општина Штип е следната: 137,15 км (36,34%) се асфалтирани; 3,1 км (0,82%) се тампонирани; 105,75 км (28,02%) се земјени патишта, а останатите 131,4 км (34,82%) се непробиени патишта.

Во однос на квалитетот на патната мрежа, магистралните и поедини делници на регионалните патишта се карактеризираат со задоволителни технички елементи и коловозна покривка. Локалните патишта, со мали исклучоци, се со лоши технички елементи и коловозна покривка во мошне лоша состојба. Повеќето од патиштата коишто се во планинските подрачја се со земјен коловоз и не може да се користат за нормално одвивање на сообраќајот со моторни возила.

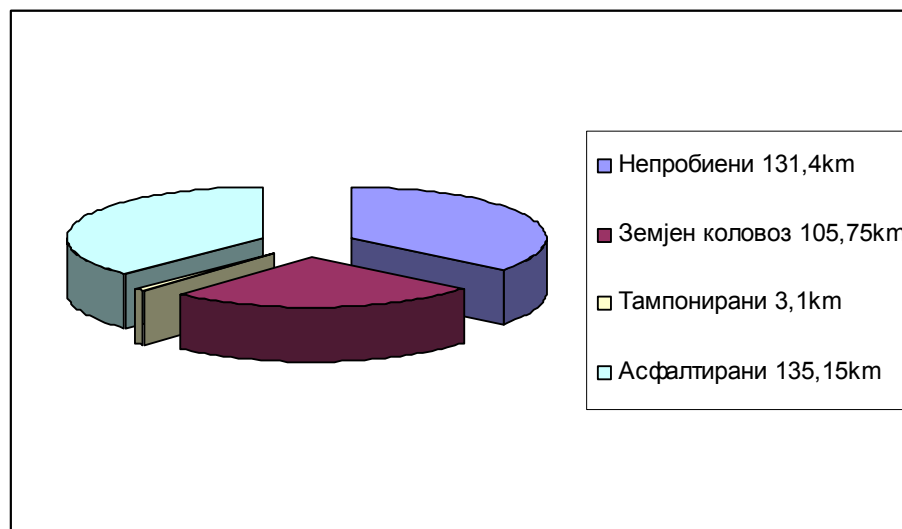
Од досега презентираниот може да се заклучи дека е голем процентот на непробиени и земјени патишта, но сепак битно е да се напомене, дека иако процентот на непробиени и земјени патишта делува релативно голем, станува збор за непробиени патишта кон иселени или минимално населени лица.

Од табелите прикажани во продолжение може да се согледа состојбата на патната мрежа на општина Штип.

Табела: Состојба на локалната патна мрежа на територија на општина Штип

Патишта	Непробиени	Земјени	Тампонирани	Асфалтирани	Вкупно
Должина (км)	131,4	105,75км	3,1	135,15	377,4

Дијаграм: Графички приказ на состојбата на патната мрежа на територија на општина Штип

Карбинци

Населените места низ општината Карбинци меѓусебно се поврзани со локални патишта во вкупна должина од 107,6 км од кои само 23 км се асфалтирани или 21,37%; 0,2 км се тампонирани; 41,6 км или 38,66% се земјен коловоз и 42,8 км или 39,78 % се непробиени патишта. Во населените места постојат 33,50 км улици од кои само 16 км се асфалтирани.

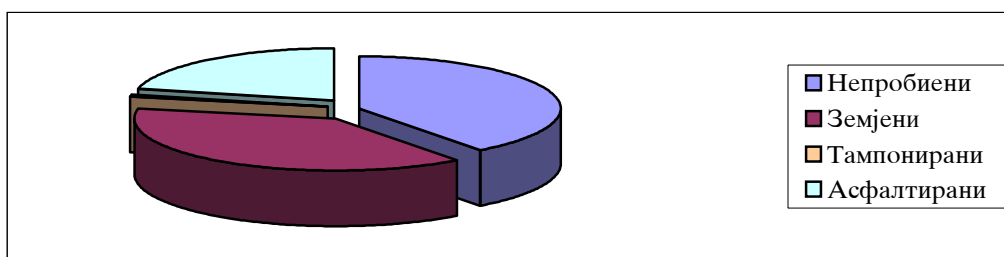
Од овие показатели може да се види дека голем е процентот на непробиени патишта и оној на земјените патишта што укажува на потребата во иднина многу сериозно да се пристапи на решавање на проблемот со уличната и патна мрежа на територија на општина Карбинци, посебно со патиштата во регионот на планината Плачковица каде што живее население од Турска националност. Таков е случајот со локалниот пат село Радање - село Курфалија - село Оџалија во должина од 12 Км и Локалниот пат село Радање-село Голем Габер во должина околу 8 км.

На локалните патишта има 3 моста со должина од 156м и тоа кај селото Долни Балван кој е врска со магистралниот пат Штип-Кочани, потоа кај селото Аргулица - врска со регионалниот пат Штип-Плачковица и мост кој ги поврзува селата Долни и Горни Балван. Мостовите се од типот на постојани мостови со должина од 120 м, 18 м и 8 метри.

Табела :Збирна состојба на локални патишта и улици во општина Карбинце

Локални патишта	Непробиени	Земјен коловоз	Тампонирани	Асфалтирани	Вкупно
Должина во km.	42,80	41,10	0,60	23,10	107,60
Површина во m ²	171.200	208.000	1.000	80.500	460.700

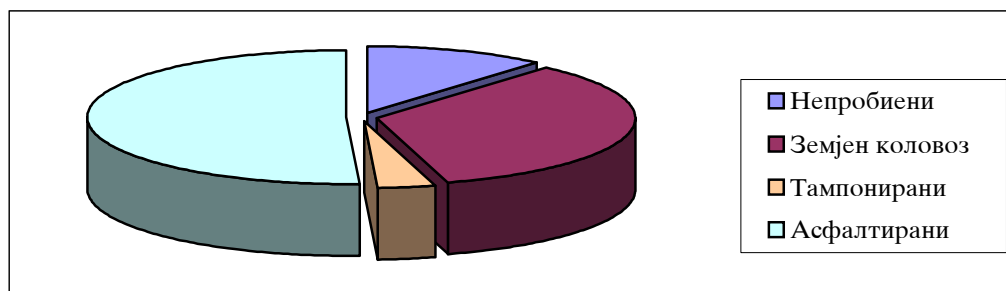
Графички приказ за соатојбата на локалните патишта во општина Карбинце

Табела : состојба на патиштата и улиците во општина Карбинце

Улици	Непробиени	Земјен коловоз	Тампонирани	Асфалтирани	Вкупно
Должина во km.	3,80	11,50	1,20	17,00	33,50
Површина во m ²	19.000	57.500	6.000	59.500	142.000

Графички приказ за состојбата со улиците

Табела: мостови на локални патишта во општина Карбинце

Мостови на локални патишта	С о с т о ј б а	В к у п н о	
		број	долж. (м)
Таринци - Д.Балван - врска со магистралниот пат М-5	Потребна реконструкција на горниот стрoj/коловоз	1	120
Аргулица - врска со регионалниот пат Р-6	Релативно добра	1	22
Долни Балван - Горни Балван	Релативно добра	1	14
	В К У П Н О :	3	156

Сообраќај

Градски и приградски сообраќај

Автобускиот транспорт во општините се одвива според следниве категории: Градски и Приградски. Превозот на патниците на општината Штип и Карбинци го регулира Јавното претпријатие Балкан Експрес.

Линиите во градскиот и приградскиот сообраќај имаат свој назив. Називот на линијата се означува со името на почетната и крајната дестинација. Превозот воглавно се врши со автобуси, но на местата каде што условите на патот не го дозволуваат тоа превозот се врши и со такси возила. Во општина Карбинци утврдени се неколку логации за такси посојки и утврдена е авто такси тарифа која важи за целата територија на општината. Вонлиниски такси превоз се врши до населените места до кои нема организирано автобуски превоз.

Меѓуградски сообраќај

Меѓуградскиот сообраќај е регулиран до автобуски превоз до сиде поголеми места во државата.

Железнички сообраќај

Низ двете општини постои инфраструктура за железнички транспорт на патници и стока преку гранката на железничката пруга на АД Македонски Железници Скопје - Велес - Штип - Кочани. Главната железничка станица е во градот Штип.

Водоснабдување

Штип

Водоснабдувањето за комунални и индустриски потреби на подрачјето на општина Штип се врши преку каптирани извори од поединечни локални или групни водоводни системи.

Водоснабдувањето за комунални и индустриски потреби го врши ЈП Исар со РЕ Водовод и канализација со дејностите: Производство и дистрибуција на вода за пиење, колектирање и одведување на отпадна вода.

Јавен водоводен систем има изградено во градот и уште во 3 селски населби (Караорман, Долани и Драгоево). Тие се снабдуваат од подземни води кои се резултат на инфилтрација на речната вода која преку хидраулична врска со водоносните слоеви се акумулира во приобалните водни басени.

Од вкупното население на градот Штип на водоводната мрежа се приклучени околу 90%. Вкупниот број на приклучоци изнесува 12.791 од кои 11.975 се за домаќинства и 806 се за индустрија.

Должината на водоводната мрежа изнесува 125км и е со следнава структура:

Челични цевки	(3,75 км)
Лиено-железни цевки	(1,25 км)
Азбест-цементни цевки	(42,5 км)
Пластични цевки	(23,75 км)
Поцинковани цевки	(53,75 км)

Селското население со вкупно 4642 жители се снабдува со вода за пиење и комунални потреби од природни извори во најголем случај. Останатите населби го решаваат проблемот со водоснабдувањето преку јавни чешми (од каптирани локални извори) и индивидуални или јавни копани бунари.

Водоснабдувањето на населението и индустријата е многу значаен фактор во обезбедување на хигиенските, здравствените и воопшто животните услови за населението, економски фактор во индустриското производство и секако основа за идниот севкупен развој на градот.

На градската водоводна мрежа се приклучени и повеќето индустриски капацитети: Агроалумина, Баргала, Метална, Европа, Житолеб, Винарска визба и Мултикрем. Постојат капацитети како што се Живинарска фарма, Кланица со ладилник и др. кои се снабдуваат и од сопствени бунари под нивото на Брегалница.

Зголеменото побарување на квалитетна вода за потребите на населението и индустријата и истовремено се поголемо загадување на природните водотеци го усложнува проблемот со вода.

Како индикатор за зголемување на пазарот се жителите на градот чиј број согласно направените прогнози во Генералниот урбанистички план во 2010 год. би изнесувал 50.546 жители.

Проширувањето на површината на која претпријатието ќе обезбедува услуги, ќе ја прати реализацијата на урбанистичките планови, како и приклучувањето на градскиот водоводен систем на постоечките населби кои се водоснабдуваат од други извори.

Табела: Водоснабдителни норми во л/ден/жител за период од 2000-2010год

Период	2000 год.	2005 год	2010 год
Градско население л/ден/жител	250	280	310

Табела: Вкупни годишни потреби на населението за период од 2000-2010год

Период	2000 год.	2005 год	2010 год
Градско население м3/годишно	6.548.515	6.486.909	7.000.000 ?

Табела: Преглед на максималните дневни потреби од вода за период од 2000/2010

Период	2000год.	2005год.	2010год.
Градско население	200,52	240,46	283,70
Индустрија л/сек	94,91	115,74	283,70
Вкупно л/сек	295,43	356,20	420,20

Локалитетите на кои во наредниот период може да се смета, но не за целосно покривање на потребите се:

- Водозафат Фортуна од каде може да се црпи околу 100 л/сек
- Водозафат Штипско Езеро од каде може да се црпи од 100-130 л/сек
- Водозафат АРМ-прелиминарните истражни работи покажуваат дека од овој локалитет може да се црпи количина од околу 60 л/сек

Во иднина квалитетно и континуирано водоснабдување на градот може да се обезбеди со користење на акумулирани површински води. Површинските води од сливот на р. Брегалница претставуваат единствен извор на вода за задоволување на вкупните потреби.

Погодни површински водени ресурси кои можат да бидат користени за водоснабдување на населението и индустријата се:

- Регулраните сливни води од сливот на реката Злетовица
- Регулраните води од сливот на река Козјачка и река Аргуличка

Во иднина се планира изградба на две магистрални линии кои ќе обезбедат дистрибуција на водата до постојните и новопредвидените резервоари за висока и ниска зона.

Карбинци

Главното градско подрачје на општината е група од 4 села: Таринци (910), Карбинци (640), Долни Балван (331) и Нов Караорман (72), кои имаат вкупно население од 1955 жители. Овие четири села заедно со фармите (свињарска, краварска и живинарска), Леарницата и Фармата за одгледување на печурки со вода се снабдуваат од два централни бунарски системи: "Геризи" (постои повеќе од 5 години) и "Свињарска фарма" (постои 20 - тина години), кои меѓусебно се надополнуваат.

Водоснабдтелниот систем Геризи се состои од 3 локални бунари со вкупна издашност од 15-17 лит/сек и длабочина од околу 20 - тина метри од кои водата се пумпа до резервоар со капацитет од 250 м³, кој се наоѓа на висорамнина на запад од Таринци, систем за хлорирање и цевководи. Целиот систем е новogradба и е во добра состојба. Сите потрошувачи се поврзани со водомери, и немерената вода и водните загуби се мали.

Иако новите бунари обезбедуваат поквалитетна вода, нивната издашност е помала и системот страда од недостаток на вода во летниот период кога со потребната количина на вода се надополнува од Водоснабдтелниот систем "Свињарска фарма".

Водоснабдителен сиситем "Свињарска фарма" користи подземна вода од 2 бунари со вкупна издашност од 15 лит/сек и длабочина од околу 18 м. Бунарите се во атарот на село Таринци со локација на левата страна од патот Штип - планина Плачковица. Системот има уште 3 бунари кои не се користат и една хидрофорска станица со два хидрофора од по 5.0 м³ кои исто така не се користат.

Од извештаите на Јавното комунално претпријатие "Плачковица" - Карбинци, потрошувачката на вода за домаќинства е во просек околу 8,7 м³ месечно по домаќинство. Со просечен број од 3 - 4 лица по домаќинство, дневната потрошувачка на вода изнесува 86 л/жител. Индустриските водни потреби, кои се главно вода за фармите, се проценуваат на околу 5 л/сек и на средночно ниво се очекува да пораснат на 13 л/сек.

Потрошувачка	л/д/ж
Нето домаќинства	86
Комерцијални	37
Индустрија	204
Загуби	45
Бруто	371

Општо земено расположивите количини на вода во општина Карбинци се во рамките на потребните. Проблемите со недостаток на вода во летните периоди се: (а) големата потрошувачка на вода поради користење на истата за наводнување, со ситовремена ограничена издашност на изворите (Црвулево, Горни Балван) , и (б) големите загуби во веќе застарената разводна мрежа (Крупниште и посебно во фармите).

Наводнување

За потребите на наводнување на обработливото земјоделско земјиште на територијата на општините Штип и Карбинци изградени се два магистрални дистрибутивни канали: т.н. : десен и лев. Десниот магистрален канал е во должина од 27 км додека левиот магистрален канал имао должина од 15 км. Двата магистрални канала се наводнуваат вкупно 5335 хектари обработлива површина преку следниве системи: (1) изградената мрежа од главни канали со детална каналска мрежа (цевководи) во должина од 150 км на територијата на општините Штип и Карбинци, (2) земјената каналска мрежа во должина од 130 км и (3) мрежата за одводнување во должина од 36 км.

Во 1990 год изготвен е главен проект за брана на Козјачка река, меѓутоа истиот не е реализиран. Браната на Козјачка река е двоенаменска за наводнување и снабдување со вода за дел од населението на територијата на општина Карбинци. Капацитетот на браната е 4500000 м³. Целиот систем е во употреба но треба да се рехабилитира и да се усовршува.

Канализација

Фекална канализација

Штип

Со канализационата мрежа е покриено околу 80% (12.290 приклучоци) од урбаното население и неговата должина изнесува 97 км. Фекален канализационен систем во Општината Штип има само градот со населбата Три Чешми. Селските населби немаат канализациона мрежа.

Структура на канализациона мрежа е следнава:

Керамички цевки	(20,37 км)
Пластични цевки	(22,31 км)
Бетонски цевки	(23,28 км)
Азбест-цементни цевки	(31,04 км)

Канализацијата е решана на следниот начин: фекалните отпадни води од домаќинствата во градот преку секундарната мрежа се прифаќаат во главниот собирен колектор кој почнува од приградската населба Три Чешми и завршува во месноста Калимерово каде истите слободно се излеаат во реката Брегалница.

Подрачјата кои не се опфатени во канализационата мрежа отпадните води ги одлагаат во септички јами.

Одведувањето на отпадни води на град Штип во планскиот период ќе се одвива преку сепаратна постоечка и новопредвидена каналска мрежа.

Во наредниот период основна задача треба да биде, реконструкција на постоечката и изградба на ново предвидената мрежа со цел градот да заживее како вистинска урбана средина, посебно што со ГУП до 2010 година се прават напори за вклопување на бесправно изградените населби.

Предвидената мрежа опфаќа:

- Реконструкција на постојната каналска мрежа,
- Приклучување на постоечките станбени и индустриски објекти,
- Приклучување на новопредвидените станбени и индустриски објекти
- Конфигурацијата на теренот и нивелетското решение на изградените канали овозможува гравитационо одведување на отпадните води.

Карбинци

Организирано одведување на отпадните води како од домаќинствата така и од индустријата има само во Карбинци, Таринци и Долни Балван. Не постојат постројки за преработка на отпадните води, туку отпадните води од домаќинствата и фармите директно се испуштаат во река Брегалница. Ова го загадува изворот на вода за Штип, кој се снабдува со вода од плитки бунари на околу 4 км низводно од испустите на отпадни води. Во останатите населени места Фекалните води се одведуваат во индивидуални септички јами, местимично површински.

Општината има целосна проектна документација за канализациски систем и фабрика за преработка на отпадните води за населените места: Аргулица, Долни Балвен, Крупиште и Радање.

Атмосферска канализација

Штип

Атмосферската канализација за градот постои како посебен систем за одведување. Изградениот систем за одведување на фекални води не ги третира атмосферските води (затоа истиот мора да се изгради како посебен систем, издвоен од системот за фекални води). Досега изградената фекална канализација со вкупна должина од 11320м е недоволна за да се реши одведувањето на атмосферските води.

Реципиенти на атмосферската канализација се регулираното корито на реката Отиња и коритото на реката Брегалница. Атмосферските води, прифатени од системот на атмосферската канализација се испушта во реципиентот преку 18 истечни места, од кои 9 гравитираат во рек Отиња а останатите 9 во реката Брегалница.

Во иднина се планира изградба на канализациона мрежа во должина од 27012м. Концепцијата на оваа атмосферска канализација е усвоена од техно економски аспект за да се добијат функционални профили и помали должини на примарните канали (цевководи), за да истите не се оптеретуваат непотребно со големи количини на атмосферски води. Исто така битен елемент при изборот на трасите и профилите е постојниот степен на изграденост на подрачјето на постојната инфраструктура.

Карбинци

Во општината Карбинци не постои атмосферска канализација, односно атмосферските се испуштаат слободно по површината на теренот.

Депонирање на комунален отпад

Штип

Цврстиот отпад во градот се депонира на локалитетот м.в. "Трештена Скала" утврдена со урбанистичкиот план на Штип, која се наоѓа на 4 км од градот Штип и на 2 км од обиколниот пат Скопје-Струмица. од кога ќе се наполнат се затрупуваат и напуштаат. Изборот на локацијата е потврден со елаборат за заштита на животната средина и има одобрение од Министерството за Здравство, како и одобрение за користење на име на ЈП Исар.

Карбинци

Организирано собирање, транспорт и депонирање на комунален цврст отпад од домаќинствата има само во населените места: Карбинци, Таринци, Долни Балван, Крупиште и Радање.

Табела: Покриеноста на населените места со комунални услуги

Споредбени параметри	Комунална услуга					
	Организирано водоснабдување		Третман на отпадни води		Комунален отпад	
		(%)		(%)		(%)
Број на населени места / Вкупен број на населени места	14 од 25	56	2 од 25	8	4 од 25	16
Број на жители / Вкупен број на жители	3 950 од 4342	91	1 552 од 4342	36	2 316 од 4342	53
Површина на покриеност / Вкупна површина (км)	126 од 259	49	23 од 259	9	54 од 259	21

Телекомуникации

Штип и Карбинци

Двете општини се опфатени со комуникациската инфраструктура:

- поштенскиот и
- телефонскиот сообраќај (мобилен и фиксен)

Во објектите на АД Македонска пошта се вршат поштенски услуги: прием на писма, пакети, уплата и исплата на парични средства и сл.

Во рамките на системот на АД Македонски Телекомуникации како национален фиксен телефонски оператор функционира и мрежната група Штип. Во неа е опфатена целата територија на општината. Најголема развиеност на фиксната телефонска мрежа во општината има во градот Штип, која се карактеризира со средна развиеност и изнесува 27,66 телефонски приклучоци на 100 жители. Поради нараснатите потреби на жителите од оваа општина, стопанските објекти и другите корисници на овој вид услуги се очекува зголемување на густината до 40 телефонски приклучоци на 100 жители. Во Карбинци се сместени автоматски центри од типот КАТС со вкупен капацитет од 1000 претплатници. Расположивите капацитети се во

рамките на потребните, а во телефонските центри и подземните телефонски кабли има резерва за проширувањата.

Територијата на општините Штип и Карбинци е покриена и со мрежата на мобилната телефонија односно со мрежите на двата мобилни оператори АД Мобимак и АД Космофон.

Енергетика

Штип

Снабдувањето на општина Штип со електрична енергија се врши исклучиво од електроенергетскиот систем на Република Македонија. На територијата на општината не постојат други енергетски извори, што значи дека во енергетска смисла општината се јавува како конзумно подрачје.

Поради оскудните природни богатства, хидропотенцијал и руди, на подрачјето на општината Штип не се планира изградба на хидро или термоелектрани. Исто така не се користат и алтернативните видови на енергија.

Поради погоре кажаното, планирањето на енергетската инфраструктура на Штип во периодот до 2010 година се сведува на планирање на развојот на преносната и дистрибутивната електроенергетска мрежа на конзумот на Општината и градот Штип. При планирањето на електромрежата во секој момент треба да бидат исполнети повеќе услови, па таа во целост да ја врши својата функција.

Врз основа на развојниот план на просторот, плановите за индустрискиот развој, за порастот на стандардот на населението, развојните планови добиени од ЈП ЕСМ Електродистрибуција Штип, а водејќи сметка за исполнување на потребните услови, направено е планирањето за развој на електроенергетската инфраструктура на Штип.

На територијата на град Штип се планирана е изградба повеќе трафостаници:

- TS 400/110 kV Штип со двоен приклучен 400 kV далновод.
- TS 110/35/10 kV
- Доградба на една постоечка 35/10 kV со цел зголемување на нејзината моќност.
- Изградба на повеќе ТС 10/4 kV во индустриските зони, и во деловите на градот каде е предвидено домување.

Според предвидувањата само во делот за домување во 2010 ќе бидат потребни 157 трафостаници за напојување на 16305 домаќинства, што значи 54 нови 10/4 ТС во оваа зона.

За уличното осветлување се планира надоградување со светилки 250W и 400 W натриумови и живини поставени на 10м метални столбови на сообраќајниците, и со светилки живини 125W поставени на електричните столбови или на метални столбови бм, во споредните улици.

Карбинци

Сите населени места во Општината Карбинци се електрифицирани уште од педесетите години на минатиот век. Напојувањето со електрична енергија на општината Карбинци е од конзумното подрачје на Електроисток - Штип, а енергетската инфраструктура е претставена со: 10 kV далноводи, трафостаници 10/0.4 kV и нисконапонската мрежа во сите населени места.

Нисконапонскиот развод на општината Карбинци е изведен од дрвени столбови и местимично армирано бетонски, на тој начин е обезбеден нисконапонскиот развод за домаќинствата и индустријата.

Индустриските капацитети располагаат со сопствени дистрибутивни објекти, столбни ТС10/0,4 kV со воздушни 10 приклучоци.

Расположивите електро дистрибутивни капацитети се во рамките на потребните. Проблемите се јавуваат поради дотраеност на дрвените столбови како резултат на што доаѓа до прекини во снабдувањето со електрична енергија.

7. Бизнис опкружување

7.1. Банки, финансиски институции и услуги

Во општина Штип постојат експозитури на неколку банки кои вршат финансиски услуги за потребите на правните и индивидуалните лица од општините Штип и Карбинци.

Од осигурителните компании со свое седиште е присутна „КЈУБИ“ Македонија.

Финансиски институции (ФИ) кои кредитираат правни лица, пред се од секторот на мали и средни претпријатија (МСП). Во принцип во Штип се присутни скоро сите кредитните линии за финансирање на приватниот сектор:

<p><u>АПРЕХ ГЛОБАЛЕН ЗАЕМ НА ЕВРОПСКА ИНВЕСТИЦИОНА БАНКА (ЕИБ)</u> Износ на кредитот во УСД · 20.000 - 12,5 милиони</p>
<p><u>КРЕДИТНА ЛИНИЈА ЗА НАБАВКА НА ОБРТНИ СРЕДСТВА НА ФОНДАЦИЈАТА ИНСТИТУТ ОТВОРЕНО ОПШТЕСТВО МАКЕДОНИЈА (СОРОС)</u> Износ на кредитот во ЕВРА · До 8.000</p>
<p><u>КРЕДИТНА ЛИНИЈА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА КВАЛИФИКУВАНИ СТРУЧНИ ЛИЦА</u> Износ на кредитот во ЕВРА · 10.000 - 150.000</p>
<p><u>КРЕДИТНА ЛИНИЈА ЗА РАЗВОЈ НА МИКРО И МАЛИ ПРЕТПРИЈАТИЈА НА КРАЛСТВОТО ХОЛАНДИЈА ПРЕКУ МАКЕДОНСКИОТ РАЗВОЕН ФОНД ЗА ПРЕТПРИЈАТИЈА (МРФП)</u> Износ на кредитот во ЕВРА · до 10.000 (за индивидуални претприемачи - дефинирани како: фармери со максимум 10ха земја, самовработени или микро бизниси со максимум 5 вработени) - преку трговски посредник - заем тип 1 · 15.001 - 75.000 (за мали претпријатија) - заем тип 2 · до 15.000 (за микро претпријатија) -заем тип 3</p>
<p><u>КРЕДИТНА ЛИНИЈА НА МАКЕДОНСКА БАНКА ЗА ПОДДРШКА НА РАЗВОЈОТ (МБПР) ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО НАМЕНЕТО ЗА ИЗВОЗ</u> Износ на кредитот во ЕВРА · 30.000 - 2.000.000</p>
<p><u>КРЕДИТНА СТОКОВА ЛИНИЈА ОД РЕПУБЛИКА ИТАЛИЈА</u> Износ на кредитот во ЕВРА · 50.000 - 2.000.000</p>
<p><u>КРЕДИТНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО ОД ФОНДАЦИЈАТА ИНСТИТУТ ОТВОРЕНО ОПШТЕСТВО МАКЕДОНИЈА (СОРОС)</u> Износ на кредитот во ЕВРА · До 10.000</p>
<p><u>КРЕДИТНА ПРОГРАМА НА KFW ЗА МИКРО-ФИНАНСИРАЊЕ</u> Износ на кредитот во ЕВРА · Микро кредити - до 15.000 ЕВРА · Мали кредити - 15.000 -50.000 ЕВРА</p>
<p><u>IFAD1 ПРОЕКТ</u> Износ на кредитот во УСД · До 35.000 за индивидуални фармери · До 75.000 за МСП во земјоделството</p>
<p><u>IFAD2 ПРОЕКТ</u> Износ на кредитот во ЕВРА · Втора категорија - до 25.000 · Трета категорија - до 75.000 · Четврта категорија - до 75.000 · Микро кредити - до 2.000</p>
<p><u>КРЕДИТНА ЛИНИЈА НА KFW (КМБ)</u> Износ на кредитот во ЕВРА · 50.000-400.000 (за почетници, до 250.000)</p>

ФАРЕ КРЕДИТНА ЛИНИЈА

Износ на кредитот во ЕВРА
 · Максимум до 30.000

СМЕ КОМЕРЦИЈАЛЕН ФИНАНСИСКИ ФОНД

Износ на кредитот во УСД
 · 10.000 - 100.000

Исто така, сите овие, како и некои други кредитни линии се достапни за бизнисите и правните лица преку постоење на експозитури на скоро сите комерцијални банки во РМ. Во продолжение се дадени контакт информациите на експозитурите на комерцијалните банки во Штип:

ИНВЕСТ БАНКА АД.- СКОПЈЕ

1. Инвестбанка	Експозитура Штип
Адреса	„Ванчо Прке“ бб. 2000 Штип
Телефон	032/383-410
Факс	-
Лице за контакт	Илија Најдов

МАКЕДОНСКА БАНКА АД СКОПЈЕ

Македонска банка	Експозитура Штип
Адреса	Плоштад „Слобода“ бб, 2000 Штип
Телефон	032/394-888;386-890
Факс	032/394-888
Лице за контакт	Михо Штерјов
Е – mail	stip@makbanka.com.mk

ОХРИДСКА БАНКА АД СКОПЈЕ

Охридска банка	Експозитура Штип
Адреса	„Ванчо Прке“ бб , 2000 Штип
Телефон	032/384-707
Факс	032/384-707
Лице за контакт	Панче Милев
Е – mail	-

РАДОБАНК АД. – СКОПЈЕ

Радобанк	Експозитура Штип
Адреса	„Ванчо Прке“ бб, 2000 Штип
Телефон	032/386-900;386-901
Факс	032/386-900;386-901
Лице за контакт	Зоран Коларов, Елизабета Милановска
Е – mail	kolarovz@radobank.com.mk elizabetha@radobank.com.mk

СТОПАНСКА БАНКА А.Д. СКОПЈЕ

Стопанска банка	Филијала Штип
Адреса	„Јосив Ковачев“ 8, 2000 Штип
Телефон	032/393-266
Факс	032/393-466
Лице за контакт	Весна Ангеличкова
E – mail	vesna@stb.com.mk

УНИВЕРЗАЛНА ИНВЕСТИЦИОНА БАНКА

Универзална-инвестициона банка	Експозитура Штип
Адреса	„Ванчо Прке“ бб, 2000 Штип
Телефон	032/388-303
Факс	032/388-303
Лице за контакт	Зоран Митев

7.2. Локална даночна политика на Штип и Карбинци

Во согласност со генералниот процес на децентрализација во Република Македонија, еден од клучните димензии е и фискалната децентрализација, т.е. фискална автономија во надлежноста на локалните самоуправи. Освен трансферите од буџетот на централната влада, кои секако следуваат во согласност со законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (ЕЛС), други закони и пратечка регулатива им овозможуваат на ЕЛС финансиска автономија и во одредувањето на висината на следниве даноци и давачки на локално ниво:

- Даноци на недвижен имот, поклон и наследство (Закон за даноци на имот)
- Комунални такси за приклучување и користење на сите видови на комуналната инфраструктура (Закон за комуналните такси), и
- Административни такси (Закон за измени на законот за административни такси)

Висината на овие локално дефинирани даноци и давачки, како и ефикасноста во нивното дефинирање и издавање дозволи и документација за старт на нови бизниси, како и проширување на дејноста или обемот на постоечките бизниси (фирми) се еден од клучните фактори на локалниот бизнис амбиент во секој локален територијалитет.

Висината на овие даноци и давачки за општините Штип и Карбинци изнесуваат:

Тип Данок, или давачка	Штип	Карбинци
	Единечна Цена [МКД], или % износ	Единечна Цена [МКД], или % износ
Данок на недвижен имот	3 %	3 %
Комунални услуги:		
Водоснабдување	40,9 [МКД/м ³]	15 [МКД/м ³] цевовод со пумпни станици 10 [МКД/м ³]-гравитациски цевковод
Канализација	16,4 [МКД/м ³]	5 [МКД/м ³]
Управување со цврст отпад	1.9 [МКД/м ²] деловен простор и 1.4 [МКД/м ²] дворна површина ⁸	50 [МКД/фирма] месечен надомест
Електрична ⁹ енергија	4 MKD/KWh	4 MKD/KWh
Телефонија,	Има	Има
ПСТН, ИСДН	Има	Има
Мобилна телефонија	Има	Има
Интернет Пристап	Има	Има

7.3. Аспекти на урбанистичко планирање и цени за надомест на доделување и користење на градежно земјиште

Стратегијата за урбанистичко планирање, а особено делот кој се однесува за урбанизирање и уредување на градежно земјиште за индустриски потреби на територијата на општините Штип и Карбинци е од особена важност за идниот локален економски развој. Тука клучни атрибути за развој на локалната економија на регионот се:

- Расположивоста (капацитет во ха или м²) и цената на купување на градежното земјиште
- Степенот на урбанизација, т.е. уреденост на локациите за индустриски објекти со комунална инфраструктура, како и надоместот за доделување и уредување на истот (т.н. комунални такси)
- Постапката за доделување на градежно земјиште и дозволи поврзани со отварање на нов и степенот на нејзината ефикасност, т.е. ефикасност и ефективност на институционалната или “мека” инфраструктура

⁸ За деловен простор со вкупна корисна површина поголема од 100 м², се наплаќа месечен паушал од 200 МКД.

⁹ Електричната енергија, телефонијата (обична и мобилна) не се предмет на локална даночна политика и нивните цени се дефинирани на национално ниво преку услугите на националните јавни претпријатија (Електростопанство на Македонија) или претпријатија во мешовита сопственост (А.Д. Телекомуникации, Мобимак А.Д.)

Досега, и според законот за градежно земјиште на РМ, сопственоста на градежното земјиште (кое не е во приватна сопственост) е на национално ниво, т.е. сопственик е РМ. Според тоа, и цената на градежното земјиште сеуште се одредува на национално ниво, и во однос на дефинирани зони во Македонија. Како и да е, според новиот Закон за Територијална Поделба на РМ, и спроведувањето на делбениот биланс на имотот и градежното земјиште на РМ, во надлежност на единиците на локалната самоуправа по завршување на локалните избори во Март 2005 год. ќе биде и утврдување на цената на градежното земјиште во рамките на локалниот територијалитет на секоја општина.

Пристапот и стратегијата на општините Штип и Карбинци во однос урбанистичкото планирање за потребите на идниот локален економски развој и неговите клучни атрибути се клучен фактор за подобрување на бизнис опкружувањето, и развој и поддршка на претприемништвото и развој на постоечките бизниси.

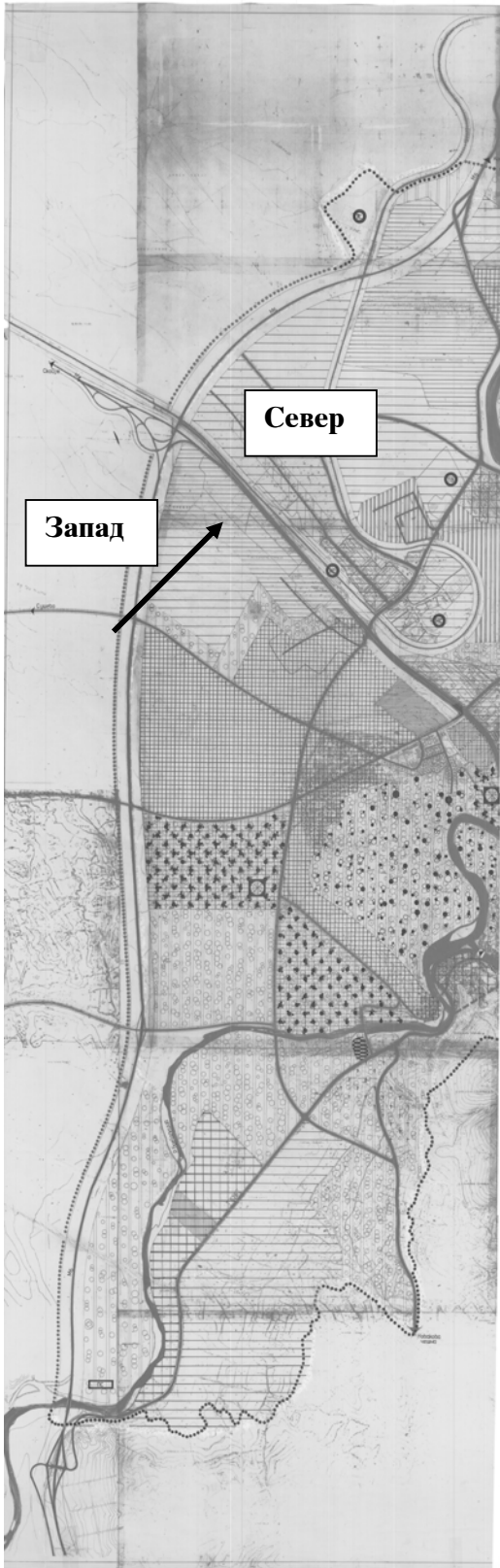
Следнава табела дава приказ за постојната политика во однос на елементите на програмите за урбанистичко планирање за 2005 год. на Штип и Карбинци за деловни објекти:

Зона	Постоечка цена на градежно земјиште, [МКД /м2]	Надомест за доделување и користење градежно земјиште, [МКД /м2]
Штип		
Зона I	600 – 700	4,450
Зона II		3,710
Зона III		3,140
Зона IV		2,650
Карбинци		
Зона Карбинци	160	50 % од надоместокот за Штип, или 150 МКД/м2 само за урб. док. ¹⁰
Зона Таринци	100	

Штип

Просторното и урбанистичко планирање, како и уредувањето на градежното земјиште и други комунални дејности и услуги за Штип е во надлежност на Јавното Претпријатие за Урбанизам и уредување на градежно земјиште ШТИП-ПРОЕКТ п.о. од општина Штип. Во општина Карбинци таа надлежност припаѓа на општината.

¹⁰ Во Карбинци надоместокот се однесува само за изработка на урбанистичка документација, додека обврската на инвеститорот е да го финансира приклучувањето кон комуналните објекти. За парцелите каде постои инфраструктура, цената се утврдува како 50 % од надоместокот за општина Штип.

Индустриската зона Север и Запад се прикажана на делот од урбанистичкиот план на градот Штип. Индустриската зона Запад која се протега западно од магистралниот пат Скопје-Штип има урбанизирано 15 парцели со вкупна површина од 30,7 ха. Од нив недоделени се три парцели со вкупна површина од 8,500 м² со вкупна корисна површина од 3,300 м².

Парцела Бр.	Вкупна површина м ²	Корисна Површина м ²	Надомест МКД/м ²
44	2542	910	1.758.630
47	1764	780	1.507.400
51	4170	1600	3.092.100

Урбанизирани парцели со градежно земјиште исто така има на неколку други локации во градот како:

- Индустриската зона Север
- Населба Баби
- Индустриска зона Каленица
- Стококооп
- Балканска зона

Урбанизирана зона во општина Штип

Карбинци

Општината Карбинци прави напори да се обезбедат сите погодности и услови за отварање индустриски погони на територијата на Општината се со цел привлекување на идните инвеститори и можности за вработување на населението. Можност за ова дава донесениот Генералниот урбанистички план на Карбинци во кој се поставени основите за Урбанизиран стопански комплекс - Блок 2 во село Карбинци, како предуслов за економскиот развој на Општината. Овој комплекс се наоѓа во близина на зградата на Локалната самоуправа и за истиот се потребни минимум средства за доуредување, бидејќи водоводната, канализационата, електричната и ПТТ мрежата поминуваат покрај истиот.

Овој детален урбанистички план опфаќа простор од 8,23 хектари, а структурата на објектите предвидени на овој простор е:

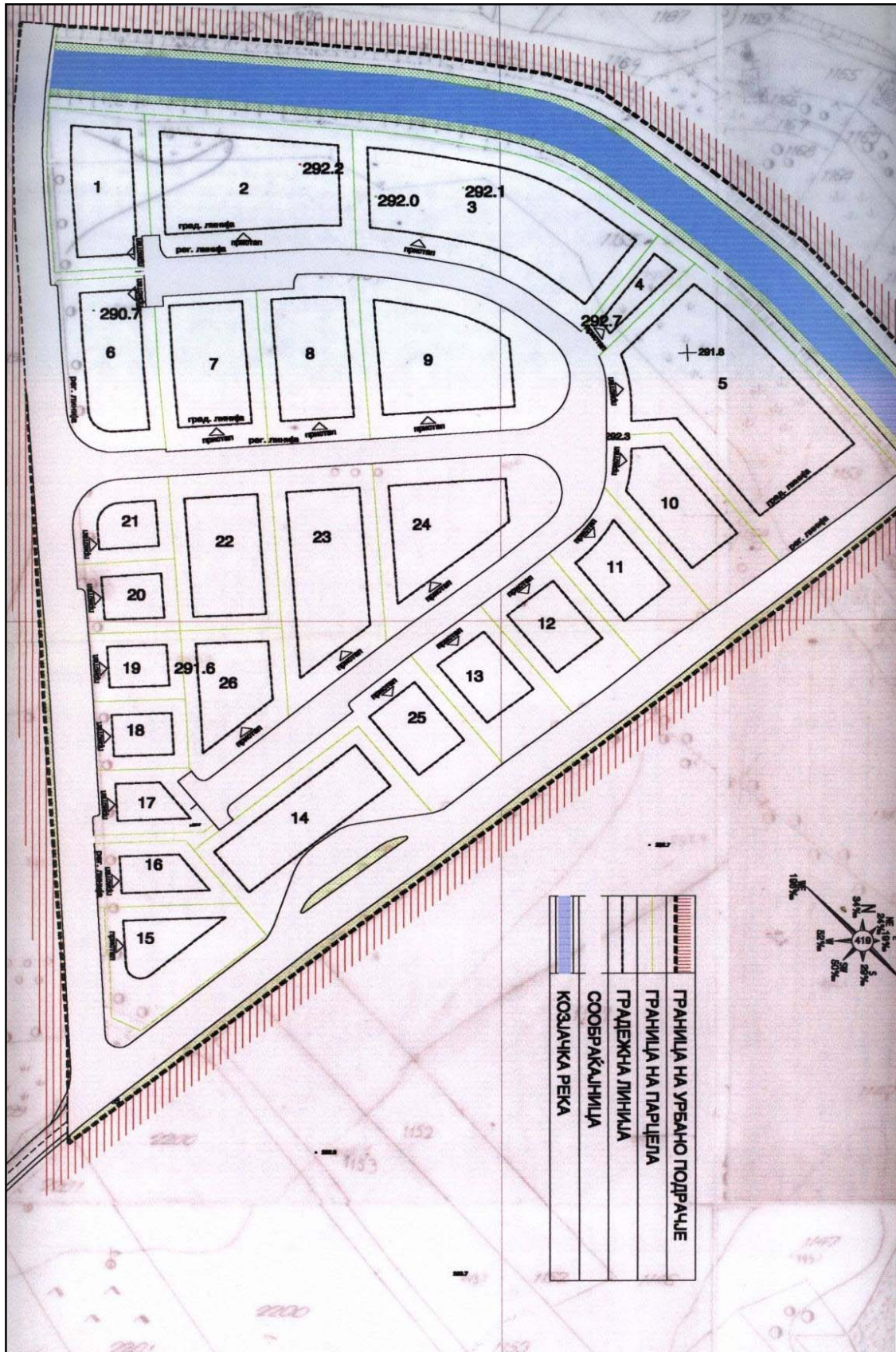
- парцели за објекти (26 на број) 66,00 %
- улици, паркови и тротоари 20,00 %
- зеленило 4,40 %
- пешачки улици 3,60 %
- водни текови 6,00 %

Според дејноста за која се наменети објектите, структурата е следната:

- Стопанство - 16 објекти со 66,2 % од вкупната површина ;
- Здравствени амбуланти на 1,2 % од површината ;
- Ветеринарна станица на 0,9 % од површината ;
- Бензинска станица на 4,6 % од површината ;
- Пошта и банка на 3,0 % од површината ;
- Полициска станица на 1,1 % од површината ;
- Сточен пазар на 12,8 % од површината;
- Ресторант на 4,0 % од површината ;
- Депо за тешки возила на 6,2 % од површината .

Можноста за отварање на индустриски погони во општината покрај со самиот детален урбанистички план каде се предвидени 16 парцели за стопански објекти на 66,2 % од вкупната површина се гледа и во донесената Одлука за висината на надоместокот за уредување на градежното земјиште на територијата на општина Карбинци. Според одредбоите на оваа Одлука се дадени можности за:

- Ослободување од надоместокот (доколку се работи за проект кој ќе овозможи вработување на поголем број на работници);
- Висината на надоместокот за уредување на градежното земјиште е може да биде повисок од 50 % од истиот во општина Штип. Тоа значи дека во изградбата на комуналната инфраструктура на предметната локација локалната самоуправа со сопствени средства ќе учествува во висина до 50 %.

Урбанизирана зона во општина Карбинци

7.4. Поддршка на бизнис секторот - Бизнис инкубатор и консултантски услуги

Во Штип постои бизнис инкубатор “Туртел-Инкубатор” дооел – Штип. Организацијата е формирана на 25 Јули 1997 година како друштво за помош и поддршка на малите и средни претпријатија (МСП) во нивната работа на територијата на Штип и источниот регион на Македонија. Инкубаторот е формиран со техничка и финансиска помош на Агенцијата за приватизација на Р.Македонија и Светска Банка со единствен оснивач АД “Туртел “ – Штип кој вложи оснивачки влог од приближно 11.000.000,00 денари деловен простор со кој Инкубаторот стопанисува.

“Туртел – Инкубатор” својата дејност ја обавува преку три организациони целини и тоа :

1. Администрација
2. Услуги
3. Центар за помош и поддршка на МСП

Инкубаторот има пет вработени лица.Едно од нив е управител на Инкубаторот и менаџер на центарот за помош на МСП а останатите се асистенти на менаџерот. Инкубаторот располага со деловен простор од 1.635 м2 кој го издаваме под закуп на нашите членки и канцеларии со површина од 107 м2.

Активностите на Инкубаторот се:

- Врши консултации со идни бизнисмени кои имаат некаква идеја за бизнис се до формирање на нивно сопствено претпријатие
- Врши оценка на бизнис идеите и да изработува бизнис планови како за новите идеи така и за анализа на работењето на веќе постоечките друштва
- Изработува бизнис планови за апликација за кредит пред финансиските институции за сите кредити кои се на располагање на МСП во Р.Македонија
- Организира обуки за нови вештини за невработени лица
- Советува бизнисмени во врска со бизнис планирањето
- Книговодствени услуги на членките на Инкубаторот и сите други заинтересирани МСП во градот и околината
- Спроведува програми за советување на невработените во врска со отпочнување на бизнис, форми на регистрација на фирми и сл.
- Претставува дел од тимот во Општина Штип кој изработи програма за развој на МСП со оглед на отпочнувањето на процесот на транзиција во Р.Македонија. Како резултат на таа програма во Штип се формираа голем број МСП.

До сега инкубаторот има пружено услуги на повеќе од 200 фирми од кои 21 станаа членки на Инкубаторот.

Од втората половина на 2000 година Инкубаторот работи на принципот на самофинансирање и успешно ги извршува своите активности се до денес.

8. Локална самоуправа

Општина е единица на локална самоуправа, како заедница на жителите на одредено подрачје, утврдено со закон, која преку своите органи и преку администрацијата и организираните јавни служби овозможува вршење на надлежностите пропишани со закон. Општините, во рамките на законот, имаат право на своето подрачје да ги вршат работите од јавен интерес од локално значење, што не се исклучени од нивна надлежност или не се во надлежност на органите на државната власт.

Органите на Општината се избираат на слободни и демократски избори со мандат од 4 години. Локалната власт е раководена од:

1. Совет на Општина – претставнички орган на граѓаните
2. Градоначалник – извршен орган и претставник на Општината

Совет на Општина

Советот на Општината е претставнички орган на граѓаните. Бројот на членови на советот се утврдува во зависност од бројот на жителите во општината; советот на Општината Штип го сочинуваат 23, а на Општината Карбинци 9 претставници на граѓани избрани на општи, непосредни и слободни избори со тајно гласање. Членовите на Советот се избираат за време од 4 години во согласност со Закон. Советот на Општината избира председател од редовите на членовите на Советот со мандат од 4 години. Председателот на Советот ги свикува и раководи со седниците на Советот на Општината, се грижи за организацијата и работата на Советот, ги потпишува одлуките и актите на Советот и ги доставува на Градоначалникот заради прогласување и објавување.

Градоначалник

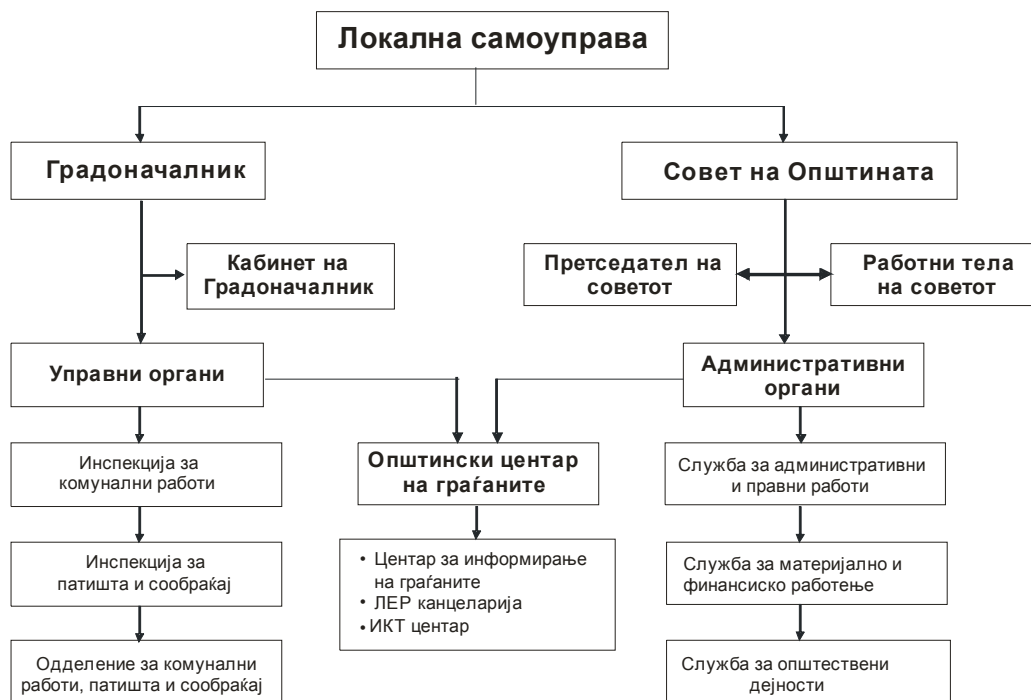
Градоначалник се избира секоја четврта година на општи, непосредни и слободни избори со тајно гласање, во согласност со Законот со кој се регулираат локалните избори. Градоначалникот, според Член 50 од Законот за Локална Самоуправа („Службен весник на Р.М.“; број 5/2002), ги има следните надлежности:

- Ја претставува и застапува Општината
- Ја контролира законитоста на прописите на Советот
- Ги објавува прописите на Советот во службеното гласило на Општината
- Го обезбедува извршувањето на одлуката на Советот
- Го обезбедува извршувањето на работите кои што со Закон и се делегирани на Општината
- Иницира и предлага донесување на прописи од надлежност на Советот
- Го предлага годишниот Буџет и годишната сметка на буџетот на општината
- Го извршува Буџетот на Општината
- Избира директори на јавните служби кои ги основала Општината, врз основа на јавен конкурс
- Редовно го известува Советот за извршувањето на своите надлежности во согласност со Статутот

- Решава во управни работи за права, обврски и интереси на правни и физички лица, во согласност со Закон
- Донесува правилник за систематизација на работните места на општинската администрација
- Раководи со општинската администрација
- Одлучува за вработувањето, правата, должностите и одговорностите на вработените во општинската администрација, доколку поинаку не е определено со Закон
- Обезбедува правилно и законито користење, одржување и заштита на сопственоста на Општината, согласно со Закон и Статутот и
- Врши други работи утврдени со Закон и Статутот.

Организациона Поставеност на ЛС Штип

За вршење на определени управни, стручни и други работи во рамките на надлежностите за кои самостојно одлучува Општината, за доверените надлежности и надлежности што се извршуваат во согласност со надлежниот орган на државната управа се образуваат управни органи на Општината. Управните органи се образуваат како: инспекции, одделенија, отсеци и реферати. Сегашната организациска шема на општината е следнава:

Меѓутоа, според генералниот процес на децентрализација во РМ, и конкретно според законот за локална самоуправа, по завршувањето на изборите за единиците на локална самоуправа (ЕЛС) во Март 2005 организацијата на ЕЛС и нивните органи ќе претрпат измени согласно нивните надлежности и одлуки.

Организациона Поставеност на ЛС Карбинци

За секоја надлежност Советот има формирано постојани работни тела (комисии и одбори), а нивната надлежност е утврдена со одлука за составот, задачите, начинот на работа и надлежноста на работните тела („Службен гласник на Општина Карбинци“, бр.3/97).

- **Постојани комисии на Советот се:**
 - Комисија за мандатни прашања, именување и разрешување
 - Статутарно-правна комисија
 - Комисија за верски прашања
 - Комисија за претставки и поплаки
 - Комисија за цивилна одбрана
 - Комисија за меѓуопштинска и меѓународна соработка
 - Комисија за јавни набавки

Комисиите се составени од 5(пет) члена.

Јавни претпријатија

Јавни претпријатија-Штип

Државни јавни претпријатија кои имаат свои подружници во Општина Штип се следните:

- Електростопанство на Р.Македонија – Електродистрибуција
- ЈП Македонски пошти – подружница
- ЈП Македонски шуми – подружница
- ЈП за стопанисување со станбен и деловен простор на Р.Македонија
- Јавното претпријатие за урбанизам, уредување на градежно земјиште “Штип-Проект”- Штип
- ЈП „Исар“ - Претпријатие за комунално-производни и услужни работи Исар

Јавни претпријатија-Карбинци

Локалната самоуправа Карбинци заради извршување на своите функции има основано Јавно Претпријатие Ј.П.„Плачковица“-Карбинци формирано со одлуки на Советот на Општина Карбинци.

9. Здравство и социјален сектор

9.1 Здравство

Медицинскиот центар е формиран далечната 1964 година и до денес прерасна во регионален центар за источна Македонија.

Во областа на здравството работи медицинскиот центар со еден здравен дом, две болници, физикална терапија и повеќе аптеки. Отворени се повеќе приватни здравствени ординации од примарното здравство, специјалистички ординации и аптеки.

9.1.1 Здравствена мрежа (Јавен Сектор)

Следнава табела дава приказ за состојбата со вработените во здравствениот сектор во регионот на двете општини:

Кадар		Кадар	
Општи лекари	16	Општи лекари	9
Специјалисти	99	Специјалисти	8
Стоматолошки специјалисти	15	Стоматолошки специјалисти	4
Општи специјалисти	12	Општи специјалисти	3
Фармацеути:	11	Фармацеути	6
Ординации		Ординации	
Лекарски	37	Лекарски	30
Стоматолошки	9	Стоматолошки	10
Аптеки	4	Аптеки	12
Лаборатории	2	Лаборатории	5

9.3 Социјален сектор

Следната табела дава слика за состојбата во однос на социјалната политика на Штип и Карбинци, и податоци за примателите на парична помош врз разни основи. Претходно дадената табела во поглавјето 3 за примателите на парична помош од структурата на невработените исто така е дел од овие мерки.

Приматели на социјална помош		
Домаќинства	Членови	Вкупно исплатени денари
1152	3619	2.269.000
Помош и нега од друг		
Корисници	Вкупно исплатени денари	
671	2.272.000	
Постојана парична помош		
Корисници	Вкупно исплатени денари	
79	279.000	
Сместени во друго семејство		
Деца	Семејства	Вкупно исплатени денари
24	15	120.000
Постојана парична помош		
Корисници	Вкупно исплатени денари	
79	279.000	
Цивилна инвалидна		
Корисници	Вкупно исплатени денари	
12	106.000	
Еднократна парична помош		
Корисници	Вкупно исплатени денари	
160	120.000	

10. Животна средина

Една од надлежностите на општините, согласно Законот за локална самоуправа (Сл. Весник на Р.М 5/2002), е заштита на животната средина и природата на својата територија. Остварувањето на оваа надлежност налага директна обврска за воспоставување и спроведување на политика за заштита на животната средина, т.е. претпоставува организирање активности за идентификација на проблеми и потреби поврзани со состојбата/квалитетот на средината, анализа на идентификуваните проблеми и утврдување на мерки и активности за нивно надминување, во согласност со важечките принципи и утврдени национални приоритети за заштита на животната средина.

Во рамките на своите надлежности, општините се должни да изработат Локален акционен план за заштита на животната средина (ЛЕАП) на својата територија. ЛЕАП-ите се ефикасни инструменти за постигнување одржлив локален развој, односно се клучни стратешки документи со кои општините се подготвуваат да се справат не само со проблемите со управување со заштитата животната средина, туку и со многубројни прашања поврзани со одржливо користење на ресурсите. Процесот на создавање и спроведување на ЛЕАП треба да ја поттикне локалната власт да ги преземе одговорноста и грижата за животната средина, да создаде долгорочна одржлива корист на природните ресурси во границите на општината, да ги постави локалните приоритети за заштита на животната средина и да овозможи поврзување со Националниот акционен план за животната средина (НЕАП).

Состојба со животната средина во Штип

Општина Штип, во текот на 2003/2004 година, има изработено ЛЕАП со што во голема мерка ги има идентификувано проблемите поврзани со заштита на животната средина на својата територија, а воедно има утврдено и стратегија и акционен план за решавање на истите. Во понатамошниот текст се наведени основните идентификувани проблеми и планирани активности по оодделни аспекти од заштита на животната средина, според информациите наведени во Планот.

Квалитет на воздухот

Според информациите дадени во ЛЕАП-от, квалитетот на воздухот во Општина Штип е вон критичните граници, што е пред сè резултат на непостоењето на тешка индустрија на територијата на Општината. Како основни потенцијални проблеми се наведени недостатокот на катастар на аеро-загадувачи и загадувачки супстанции во воздухот, недостатокот на континуиран мониторинг на состојбата/квалитетот на воздухот и можноста за појава на зголемено загадување како резултат на зголемување на сообраќајот, посебно во урбаните средини. Сепак, еден од битните аспекти поврзани со загадувањето на воздухот (контрола/намалување на емисијата на гасови кои придонесуваат кон наголемување на ефектот на стаклена градина)

кои не е третиран во Планот, се мерките за наголемување на ефикасноста користењето енергија.

Снабдување со вода

Идентификувани проблеми	Планирани активности
1. Водоснабдување на град Штип	1. Реконструкција на системот за водоснабдување на градот Штип
2. Водоснабдување на останати населени места и работни организации	2. Осовременување на технологии за преработка на вода
3. Водоснабдување од бунари	3. Изградба на системи за водоснабдување во населените места
4. Недостиг на вода	4. Едукација на јавноста

Отпадни води

Идентификувани проблеми	Планирани активности
1. Испуштање на фекални отпадни води	1. Решавање на проблемот со отпадни води во градот Штип
2. Испуштање на отпадни води од индустриски и сточарски капацитети	2. Решавање на проблемот со отпадни води во селските населби
	3. Решавање на проблемот со отпадни води од индустриски и сточарски капацитети
	4. Мониторинг на квалитетот на отпадните води

Управување со цврст отпад

Идентификувани проблеми	Планирани активности
1. Привремена градска депонија	1. Решавање на проблемот со градска депонија
2. Диви депонии	2. Одстранување на диви депонии
3. Неконтролирано депонирање/одстранување на мрши и конфискатии од стоки	3. Решавање на проблемот со депонирање на изумрена стока и конфискати
	4. Едукација на јавноста за современо депонирање на цврстиот отпад

Заштита на водотеци

Идентификувани проблеми	Планирани активности
1. Испуштање на фекални отпадни води	1. Редифинирање на водостопанската основа
2. Испуштање на отпадни води од индустриски и сточарски капацитети	2. Рационално користење на водите
3. Неконтролирано депонирање на цврст отпад	3. Реконструкција на канализациона мрежа во градот
4. Промени на квантитетот на водите	4. Пречистување на отпадни води
	5. Заштита од поплави и ерозија
	6. Уредување на коритата на реките Отиња, Брегалница и Крива Лаковица
	7. Едукација на населението

Заштита на почви

Идентификувани проблеми	Планирани активности
1. Загадување на почви од хемиски средства	1. Намалување на количествата на употребувани хемиски средства
2. Нестручно користење на хемиски препарати и вештачки ѓубрива	2. Ориентација на земјоделското производство кон еколошки здрави технологии
	3. Мониторинг на квалитетот на почвите
	4. Едукација на населението

Заштита на шуми

Идентификувани проблеми	Планирани активности
1. Недоволен шумски фонд	1. Проширување и обновување на шумски површини
2. Уништување на полезаштити и појаси	2. Заштита на шумски појаси
	3. Едукација на населението

Урбан развој

Идентификувани проблеми	Планирани активности
1. Несоодветна реализација на планска документација 2. Бесправна градба 3. Загадување од индустриски капацитети 4. Загадување од сообраќај 5. Деградација на зелени површини	1. Подобрување на состојбата со планската документација 2. Подобрвање на квалитетот на домувањето 3. Решавање на проблемот со бесправна градба 4. Намалување на влијанието на индустријата врз урбаниот развој 5. Намалување на штетното влијание на сообраќајот 6. Заштита и унапредување на зелените површини 7. Заштита од бучава

Здравствена состојба на населението

Идентификувани проблеми	Планирани активности
1. Нарушување на здравјето од загадување на воздухот 2. Нарушување на здравјето од загадување на водата 3. Нарушување на здравјето поради несоодветно одлагање на цврст отпад 4. Нарушување на здравјето поради загадување на почви и користење нездрава храна	1. Дезинфекција и дезинсекција 2. Мониторинг и едукација 3. Развој на здравствен туризам

Јавна свест

Идентификувани проблеми	Планирани активности
1. Ниско ниво на јавна свест за здрава животна средина	1. Континуирана едукација на населението

Состојба со животната средина во Карбинци

Општината Карбинци досега нема изработено ЛЕАП. Сепак, фактот дека Карбинци е претежно рурална општина, наведува на идентификација на најзначајните потенцијални проблеми поврзани со заштита на животната средина кон аспекти поврзани со комуналната инфраструктура.

Снабдување со вода

Според информации од Јавното комунално претпријатие "Плачковица" - Карбинци, потрошувачката на вода за домаќинства е во просек околу 8,7 м³ месечно по домаќинство. Со просечен број од 3 - 4 лица по домаќинство, дневната потрошувачка на вода изнесува 86 л/жител. Индустриските водни потреби, кои се главно вода за фармите, се проценуваат на околу 5 л/сек и се очекува да пораснат на 13 л/сек.

Општо земено расположивите количини на вода во општина Карбинци се во рамките на потребните. Проблемите со недостаток на вода во летните периоди се: големата потрошувачка на вода поради користење на истата за наводнување, а ограничена издашност на изворите (Црвулево, Горни Балван) и големите загуби во веќе застарената разводна мрежа (Крупиште и посебно во фармите)

Отпадни води

Организирано одведување на отпадните води како од домаќинствата така и од индустријата има само во Карбинци, а во Таринци во тек е изградба на фекална канализациона мрежа. Не постојат пречистителни станици за третман на отпадните води, туку отпадните води од домаќинствата и фармите директно се испуштаат во реката Брегалница. Ова ги загадува извориштата на вода за Штип, кој се снабдува со вода од бунари на околу 4 километри низводно од испустите на отпадни води. Во останатите населени места фекалните води се одведуваат во индивидуални септички јами, местимично површински, додека атмосферските се испуштаат слободно по површината на теренот. Општината има целосна проектна документација за канализациски систем и пречистителни станици за третман на отпадните води за населените места: Аргулица, Долни Балвен, Крупиште и Радање.

Управување со цврст отпад

Организирано собирање, транспорт и депонирање на комунален цврст отпад од домаќинствата има само во населените места: Карбинци, Таринци, Долни Балван, Крупиште и Радање.

11. Невладин сектор

Во овој дел се презентирани податоци за граѓанскиот сектор, т.е здруженија и организации на граѓани (понатаму во овој текст ќе биде користен терминот невладини организации - НВО). Генерално, податоците за граѓанскиот сектор во Македонија се несистематски. Основен извор на податоци се оние кои се собираат преку основните судови, но и овие податоци се многу ограничени во однос на показателите. Поквалитетна база на податоци за овој сектор поседува Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС)¹¹.

Според законот за Здруженија на граѓани и фондации, бројот на регистрирани НВО во основниот суд Штип е 190 НВО од кои 66 се спортски клубови.

Во Штип функционираат здруженија со различна мисија на делување, но најголемиот број од нив се фокусирани кон развојот на демократијата и владеење на правото, подигнување на степенот на почитување на човековите права и меѓуетничката соработка, подобрување на положбата на жените во општеството. Следнава табела дава преглед за типот, т.е. профилот и бројот на НВО во регионот на двете општини Штип и Карбинци:

Демократија и владеење на право	8
Деца, млади, студенти	18
Жени	6
Животна средина	1
Здравје и здравство	8
Култура и уметност	6
Културни различности	12
Лица со посебни потреби	11
Меѓународна соработка	2
Образование и наука	2
Претприемништво/економија	4
Развој на граѓанско општество	3
Рурален развој	12
Социјални и хуманитарни работи	9
Здружение на почитувачи на ликот и делото на Јосип Броз Тито	1
Човекови права	5
Професионални организации	22
Финансиски услуги	1
Спорт, хоби и рекреација	66

Во Општината Штип постои и Регионален Центар за поддршка за НВО. Центарот е формиран во 2002 година, во рамките на Проектот за поддршка и институционален развој на НВО во Македонија, финансиран од Швајцарската агенција за развој и Фондацијата Институт Отворено Општество Македонија.

¹¹ Според: "Податоци и индикатори за општините во Македонија", публикација изработена во рамките на проект изведен од страна на Државниот завод за статистика на Р. Македонија, Министерството за локална самоуправа на Р. Македонија и Програмата за развој на Обединетите Нации (UNDP); Ноември 2004.

12. Култура и медиуми

Во натамошниот текст се презентирани податоците кои се однесуваат на анализата на институциите во Општината Штип/Карбинци во кои се изведуваат и се презентираат културните активности. Како културни установи се земени следниве институции: музеи, театри, кина, библиотеки и народни и работнички универзитети и домови на културата (кои на посреден начин се поврзани со културата), цркви и други културни објекти од религиозен и профан карактер, спеменици и спомен објекти. Во овој дел се вклучени и спортските објекти и средствата за јавно информирање - радиото и телевизијата.

Народен музеј – Штип

Музејот поседува повеќе збирки и фонтови од следните области :

- Археологија
- Етнологија
- Историја
- Историја на уметноста
- Современа македонска уметност

Тежиштето на активности е насочено кон:

- Истражувашки работи и набавка на музејски материјали
- Стручно- музеолошка обработка
- Заштита на материјалот и културно-историските споменици
- Културно-образовна и воспитна дејност

Број на театри според видот

Вид на театар	Број
Професионални театри*	1

Број на кина во 2002 година

Општина	Број на кина	Број на седишта на 1000 жители	Прикажани филмови	Претстави	Посетители на 1000 жители
Штип	1	10	52	268	326.7

Народни и работнички универзитети и домови на културата

Вид	Број			Приредби		
	96/97	99/00	02/03	96/97	99/00	02/03
Работнички универзитети	1	1	1	--	--	--
Домови на културата	1	2	2	105	91	64
Пионерски домови	1	1	1	25	111	11
Други	1	--	--	52	--	--

Национална Установа – Центар за култура „Ацо Шопов“

Домот на културата постои од 1979 година во него се организираат манифестации од областа на музичко-сценски уметности, драмската, ликовната, литературната уметност, како и општествени и културно образовни форми.

Годишно во Домот се организираат околу 130 манифестации меѓу кои најпозната е, „Макфест“.

Библиотеки по видови

Вид	Број на библиотеки		Број на наслови	
	1998	2001	1998	2001
Национални библиотеки	--	--	--	--
Општонаучни библиотеки	--	--	--	--
Народни библиотеки	2	1	64289	67445
Високошколски библиотеки	2	2	10263	10650
Специјализирани библиотеки*	2	2	5497	5512

* Библиотеки под управа на друг деловен субјект, освен библиотеките на универзитетските институти

Народна библиотека „Гоце Делчев“

Библиотеката „Гоце Делчев“ е од отворен тип. Книгите, часописите, весниците, и другите изданија им се достапни на читателите секој ден во неделата.

Во рамките на библиотеката функционира роднокрајното одделение, француската читална и „Инфо-бус“.

„Инфо Бусот“ има многу активности и ги опфаќа и посетува речиси сите села на територијата на Општина Штип и Општина Карбинци.

„Инфо Бусот“ располага со голем фонд на книги, списанија, интрнет, и бројот на членовите во него секојдневно се зголемува.

Позначајни објекти и споменици од религиозен и профан карактер

- Црква "Св. Ѓорѓи" - Горен Козјак
- Црква "Св. Архангел Михаил" - Штип
- Црква "Св. Јован" - Штип
- Црква "Св. Архангел Главатов" - Штип
- Црква "Св. Спас (Вознесение)" - Штип
- Црква "Св. Никола" - с. Крупиште
- Црква "Успение на Св. Богородица" - Штип
- Црква "Св. Никола" - Ново Село
- Црква "Покров на Св. Богородица" - Штип
- Црква "Св. Тројца" - Штип
- Црква "Св. Недела" - Штип
- Хуса - Медин Пашина Џамија - Штип

- Кадин Ана Џамија - Штип
- Безистен - Штип
- Саат Кула - Штип
- Кучук Емир - Султанов мост
- Архелошки локалитет (ранохристијански град) "Баргала" - Горен Козјак
- Спомен релјеф на Гоце Делчев - Ново Село
- Споменик на евреите жртви на фашизмот - Штип
- Спомен куќа на Народниот Херој "Славчо Стојменски" - Штип
- Спомен куќа на Семејството Арсови - Штип
- Меморијален споменик на паднатите борци од НОВ - Штип

Број на спортски и рекреативни објекти/простори во 2002 16

Спортски клубови

Спортот во Штип е застапен со повеќе спортски клубови меѓу кои се:

- ФК „Брегалница –Краун“
- БК „ Балканец“
- ПК „Југококта“ – пинг – понг клуб – Државен првак 2004 година
- Боксерски клуб „ Баргала“
- Карате клуб „Партизан“
- Аероклуб„Штип“
- Радиоклуб„ Никола Тесла“
- Ракометен клуб- машка и женска екипа - Штип

Медиуми

- ТВ – „СТАР“ – Ванчо Прке бб зграда, Кубус
- ТВ – „ ИРИС“ – iris.com.mk
- Радио Штип fmstereo 99,2 и 96,6 Mhz , AM 639 kfz
- Радио мрежа Канал 77 - fm stereo 100,7 Mhz
- Радио Черевња - fm stereo 104,4 Mhz

Јавни настани

Макфест

2004 година беше деветнаесета година на „Макфест“.

Макфест работи на стимулирање на домашното творештво, правејќи предизвик кој редица наши талентирани поединци, од кои израснаа врвни автори на музика, текст, аранжман и кои многу продуктивно ја збогатија нашата музичко – естрадна култура.

Членувањето на Макфест во ФИДОФ му овозможи да се афирмира и пошироко од својата земја.

Секоја година , вториот викенд од Октомври, Штип живее со и за„Макфест“ и тој ја воскресна забавната песна во Штип и Македонија.

Штипско културно лето

Штипско културно лето е манифестација која повеќе од 18 години опстојува на духовниот простор на Македонија.

Штипско културно лето стана главна артерија за проток на домашните и странски сокови, израз на нашето градско живеење.

Со Штипско културно лето се покажа дека градот Штип умее да пее, да слика, да пишува, да игра.

Штип знае за своето културно богатство, но умее да го почитува и цени туѓото .

Штип 2004 – град на културата

Дека градот Штип е почетник на културните збиднувања во Македонија , потврдува и фактот што за првпат во 2004 година од страна на Министерството за Култура на Република Македонија ја започна културната манифестација токму во нашиот град под името **Штип 04 град на културата** .

За време на одржувањето на манифестацијата беа прикажани 90 предстви од областа на културата и уметноста.

13. Заклучоци и SWOT Анализа

Јаки страни

- Човечки ресурси
- Географска положба
- Природни ресурси
- Инфраструктура
- Структура на членовите на партнерството
- Партнерска соработка помеѓу големи и мали фирми од иста дејност
- Регионален образовен, научен и културен центар

Слаби страни

- Неповолно бизнис опкружување
- Недоволна комуникација помеѓу трите сектори
- Одливање на високо образован кадар и постоење на дефицитарни струки (ИТ технологија)
- Неефикасност на јавниот сектор
- Урбанизација
- Неповолна структура на индустријата
- Застарена технологија
- Непостоење на бизнис асоцијации

Можности

- Децентрализација/Локална самоуправа
- ЛЕР Партнерство
- Денационализација
- Приватен сектор, завршена приватизација,
- Регионална соработка/членство во ЕУ/глобализација. Можност до пристап на фондовите на ЕУ
- Стандардизација. Системи за квалитет.
- Постоење на развојни донаторски програми во Македонија и гарантни фондови
- Формирање на Универзитет врз основа на постоечките високошколски институции

Закани

- Неефикасна судска власт (на локално ниво)
- Висока цена на капиталот (камати) кој се нуди од финансиските институции
- Неусогласеност на закони (локално/централно ниво)
- Низок животен стандард
- Климатски промени. Ризици во однос на земјоделието. Тренд на посува клима.
- Демографски промени. Природен прираст и миграција